

PEKKA ERVAST

*VIISI
ESITELMÄÄ*

Kristosofinen Kirjallisuusseura ry

PEKKA ERVAST

*VIISI
ESITELMÄÄ*

Kristosofinen Kirjallisuusseura ry

Näköispainos
Kansi Timo Niemelä

Digitalisoitu näköispainos 2006
Kesävuori Purujärvi
1988

TEOSOFISIA ESITELMIÄ N:o 3

VIISI ESITELMÄÄ

PITÄNYT

PEKKA ERVAST

HELSINGISSÄ 1908
TEOSOFINEN KIRJAKAUPPA JA KUSTANNUSLIIKE

HELSINKI 1908
KIRJAPAINO-OSAKEYHTIÖ SANA

Mikä maailmankatsomus sinulla on?

Meidän aikanamme on paljon ihmisiä, jotka kohahtavat olkapäitään, jos ruvetaan puhumaan maailmankatsomuksesta, erityisestä maailmankatsomuksesta, joka olisi ihmisille tarpeen. Heidän mielestään kysymys sellainen, kuin kysymys maailmankatsomuksesta, on joutava. „Vieläkö hankkia itselleen maailmankatsomusta?” he sanovat. „Onhan meillä itse käytännöllinen elämä edessämme elettyinä aikakine puuhineen ja huolineen, eikö siinä ole tarpeeksi, mitä vielä maailmankatsomuksella? Johan on nähty esimerkkejä siitä, että ihminen, joka syvästi on ruvennut ajattelemaan maailmanarvotusta, Jumalan ja oman elämänsä salaisuutta, vähitellen on joutunut niin harhaan, että järkensä on mennyt sekaisin. Kun on sellaisia esimerkkejä, niin miksikä ottaisimme päällemme vaivan hankkia itsellemme maailmankatsomuksen? Olemmehan kaikki saaneet yhden maailmankatsomuksen valmiina. Meille on pienestä pitäen opetettu kristillistä maailmankatsomusta, ja sitten kun olemme kasvaneet, nähneet maailmaa ja viisastuneet, olemme huomanneet, että tuossa lapsellisessa kristillisessä uskossa on paljon sellaista, johon emme saata luottaa, paljon sellaisia asioita, jotka järjel-

lemme näyttäytyvät vääriksi ja valheellisiksi. Miksikä sitten kannattaisi ruveta sellaisia asioita ajattelemaan? Kyllä maailmassa tulee ihminen ilmankin toimeen. Pääasia on elää tätä elämää ja elää sitä niin käytännöllisesti kuin mahdollista.“ Tällä tavoin sanovat monet ihmiset ja elävät sen mukaan.

Mutta kuitenkin minä tahtoisin väittää, ettei ole olemassa sitä ihmistä, joka olisi ilman maailmankatsomusta, ja sentähden olenkin asettanut tämän esitelmän aiheeksi kysymyksen: „Mikä maailmankatsomus sinulla on?“ Mielestäni on näet joka ihmisellä oma maailmankatsomuksensa, ja tahdon selittää, mitä sillä tarkotan.

Sana „maailmankatsomus” on käsitettävä kahdella tavalla. Voimme puhua ikäänkuin kahdesta maailmankatsomuksesta, yhdestä sisällisestä, sielullisesta, todellisesta, ja toisesta joka on ihmisen aivoissa, ymmärryksessä. Kaikilla ihmisillä ei ole tämä toinen, ymmärryksen maailmankatsomus vallan selvänä, sen voimme huomata, mutta kaikilla on ainakin sisällinen, sielullinen maailmankatsomus. Mitä minä silloin tällä sanalla „maailmankatsomus” tarkotan, selvinnee seuraavasta:

Me, jotka olemme ihmisiä, ajattelevia, tuntevia, tahtovia ihmisyksilöitä, me elämme maailmassa, luonnossa, ihmiskunnassa, joka on ulkopuolella meitä itseämme. Jokainen meistä on itse yksilöllinen olento, mutta hänen ympärillään on suuri maailma, maailmankaikkeus, ihmiskunta, eläinkunta, koko ympäröivä luonto, josta hän ei sano „minä”, vaan jota hän kutsuu eri nimillä ja siten erottaa sen

itsestään. Jokainen meistä sanoo minäkseen ainoastaan omaa itseään, yksilöllistä tajuntaansa, mutta ei-minäksi eli kaikenmoisilla nimillä hän kutsuu koko muuta maailmaa, ympäröivää luontoa, muita ihmisiä. Ja koska meistä jokainen on tällainen elävä minuus, niin jokainen jollakin määrättyllä tavalla suhtautuu ympäristöönsä, luontoon, muuhun ihmiskuntaan, maailmankaikkeuteen. Tämä suhde voi olla erilainen. Me huomaamme, että ihmisiä sen mukaan voidaan luokitella, ja vielä, että sama ihminen voi eri aikoina elämässään olla eri suhteessa tähän ympäristöönsä eli ulkopuoliseen maailmaan. Ihmiset voivat olla maailmaan sellaisessa suhteessa, että heitä voidaan sanoa pahoiksi, rikollisiksi, joko hetkellisesti tai jatkuvasti. Toisista voi sanoa, että he ovat hyviä, täyttävät velvollisuutensa, toisista taas, että he ovat nerollisia, loistavia valoja muiden pimeydessä, ajattelijoita, taiteilijoita. Muutamat ihmiset ovat kovia ja raakoja, toiset lempeitä ja rakastavia.

Ja samastakin ihmisestä voi sanoa, että hän milloin on paha, itsekäs, milloin noudattaa rakkauden vaatimuksia. Tällä tavoin huomaamme elämän tosiasioista, että jokainen meistä on jossakin määrättyssä suhteessa maailmankaikkeuteen. Tämä suhde voi vaihdella eri aikoina elämässä, mutta siinä on myöskin jonkunmoinen luonne eli pohjasävel. Eikä meidän siis tarvitse muuta kuin kutsua tätä suhdetta maailmankatsomukseksi, ihmisen varsinaiseksi, sisälliseksi maailmankatsomukseksi voidaksemme kaikki myöntää, että joka ihmisellä on oma

maailmankatsomuksensa, joka ilmenee hänen joka-päiväisessä elämässään. Se siis on myönnettävä.

Mutta sitten sana „maailmankatsomus” tavallisesti käytetään toisessa merkityksessä. Sillä tarkotetaan sitä maailmankuvaa, sitä käsitystä luonnosta, maailmankaikkeudesta ja siinä piilevistä voimista, mikä on ihmisellä ajatuksissaan, ymmärryksessään, aivoissaan. Niinhän tavallisesti käytetään sanaa maailmankatsomus ja meidän on myönnettävä, että tämä on sanan loogillinen merkitys, joka varsinaisesti on yhteydessä inhimillisen ajattelun kanssa. Tässä toisessa merkityksessä kaikilla ihmisillä ei ole yhtä selvänä oma maailmankatsomuksensa. Toisella se on selvempänä kuin toisella, toinen on enempi ajatellut, enempi muovaillut maailmankuvaansa, toisella se on hämärepiirteisempi, hän ei ole niin paljon työtä tehnyt ymmärryksellään.

Nyt huomaamme, että koska ihminen on järjellä varustettu yksilö, joka voi ajatella elämää ja maailmaa ja siten luoda itselleen jonkunmoisen kuvan maailmankaikkeudesta, niin hän myös voi käyttää tätä maailmankäsitystään oman sisällisen maailmankatsomuksensa peittämiseksi. Ihminen voi näet joko järjellään tavotella kuvaa siitä suhteesta, missä hän totisesti on ympäröivään maailmankaikkeuteen, tai myös käyttää ymmärrystään luodakseen itselleen maailmankatsomuksen, mikä ei ole yhtäpitävä hänen todellisen suhteensa kanssa maailmankaikkeuteen. Sentähden voimme nähdä paljon sellaisia ihmisiä, jotka sanovat omistavansa sen tai sen ylevän maailmankatsomuksen, mutta jotka käytännöllisessä elä-

mässä, kun tulee kysymykseen heidän todellinen suhteensa muihin ihmisiin ja kaikkeuteen, voivat näyttää, että heillä sisällään on aivan toinen maailmankatsomus kuin ymmärryksessään. Tämä on ikävä seikka, mutta se on aivan luonnollinen seuraus siitä, että ihmisellä on kyky ajatuksellaan luoda itselleen erilainen kuva kaikkeudesta kuin hänellä on sielusaan. Mutta toiselta puolen tämä sama ajattelemisen kyky voi suuresti auttaa ihmisen kehitystä. Samalla kun ihminen järjellään voi laatia kuvan elämästä, voi hän, jos tahtoo, vähitellen muovailla omaa todellista suhdettaan yhä enemmän tämän älyllisen maailmankatsomuksensa mukaiseksi.

Siis voimme sanoa: jos ihmisellä on jalo maailmankatsomus, voi hän sisässään tahtoa ja koettaa olla yhtä jalo kuin maailmankatsomuksensa, ja vaikka hän samalla tietää ja tuntee, ettei todellinen suhteensa ympäristöön nyt vielä ole sellainen kuin hän tahtois sen olevan niin hän voi kasvattaa itseään ja pyrkiä yhä lähemmäksi elämänihannettaan. Tämänhän jokainen tiedämme: ihminen voi muuttaa itseään, poistaa itsestään paha ja kasvattaa ilmi hyviä puolia, muodostua sellaiseksi kuin hän tahtoo muodostua. Vanha lause sanookin: „ihminen tulee siksi mitä hän ajattelee”. Sentähden on tärkeätä, että ihmisellä on ymmärryksessään jalo maailmankatsomus, että hän siihen uskoo ja tahtoo sitä noudattaa. Sillä kuta jalompi se maailmankuva on, mikä hänellä on ajatuksissaan, sitä jalommaksi hän itsekin muodostuu, jos nimittäin tämä maailmankatsomus ei ole ainoastaan farisealainen tekemuoto,

jonka taakse hän peittää todellisen syntiä rakastavan yksilöllisyytensä. Tämä on ihmissielun suuri salaisuus, jonka kumminhin jokainen enemmän tai vähemmän selvästi tunnemme.

Nyt voi sanoa, että todellisuudessa on olemassa ainoastaan kaksi eri suhdetta, missä ihminen voi olla ulkomaailmaan. Toinen suhde on se, että ihminen on itsekäs, että hän ajattelee itseään etukädessä, ei pidä muita ihmisiä lähimäisinään missään syvemmässä merkityksessä, ei pidä eläimiä nuorempina veljinään, joita hänen tulee auttaa, ei pidä luontoa suurena Jumalan ilmennyksenä, jota hänen tulee rakastaa ja kunnioittaa, ei katsele ihmetellen ja ihailen maailmankaikkeuden suurta elävää ihmeellistä järjestöä — vaan että hän on itsekäs.

Tämä on toinen suhde. Ihminen vetäytyy silloin omaan itsekkyyteensä, vihaa tai halveksii muuta ihmiskuntaa ja alemmaa luomakuntaa ja sulkeutuu pois muusta maailmasta.

Mutta toinen mahdollinen suhde, missä ihminen voi olla ulkomaailmaan, on epäitsekkyyks. Epäitsekkäs ihminen rakastaa muita ihmisiä veljinään, vilpittömästi ja kunnioittavasti, ei enemmän kuin itseään eikä vähemmän kuin itseään vaan kaikkia yhtä paljon, rakastaa eläinkuntaa olentoina, joita hänen tulee auttaa ja hyvin kohdella, ihailee koko luontoa Jumalan suurena kirjana, josta hänen tulee oppia, kunnioittaa koko elämää ihmeellisenä ihanana taide-teoksena, josta hän saa nauttia ja nauttiessaan viisastua. Tämä on toinen suhde, täydellisesti epäitsekkäs suhde, johon ihminen voi asettua. Ja tietysti me

myönnämme, että samoin kuin ei ole monta, jotka äärimäisyyteen saakka olisivat itsekkäitä, jotka eivät vähääkään välittäisi mistään muusta kuin omasta minuudestaan, omista nautinnoistaan ja himoistaan, samoin ei myöskään ole monta, jotka täydellisesti osaisivat olla epäitsekäitä, jotka eivät koskaan ajattelisi itseään eivätkä asettaisi itseään koskaan edelle muita. Tietysti suurin osa ihmisiä vaeltaa näillä välimailla, että ovat sekä itsekkäitä että epäitsekäitä. Kaikki ovat jossain määrässä itsekkäitä, mutta kaikissa on myös syvimmällä epäitsekäs pohja. Kaikki ovat joskus tunteneet tuota merkillistä tunnetta, rakkautta, armeliaisuutta kärsivää kohtaan tai ihailua luonnon kaikkeutta katsellessaan. Kaikki ihmiset ovat silloin tunteneet, että heidän sisässään asuu epäitsekäs henki, joka vain polvistuu elämän eteen täynnä kunnioitusta ja rakkautta kaikkia ja kaikkea kohtaan. Kyllä jokainen ihminen on tätä kokenut. Hänen sisällään on tällainen epäitsekäs minä ja samalla toinen, itsekäs ihminen.

Asian näin ollen voimme kysyä: jos tahdomme muodostaa itsellemme ymmärryksellisen maailmankatsomuksen, niin millainen se on oleva? Ja luonnollisesti heti siihen vastaamme: se on oleva sellainen, joka antaa voimaa tuolle paremmalle itselle, joka siis kehottaa meitä nousemaan ja noudattamaan tuon epäitsekää minämme ääntä eikä sitä, mikä vain alempaa itseämme miellyttää.

Ja jos kysymme, minkälaisia maailmankatsomuksia nyt on meillä ihmisillä tarjona, nimittäin ymmärryksen alalla, niin voimme erottaa niitä kolme.

Ylimalkaisesti katsoen on niitä tarjolla kolme. Ja vaikka niissä kaikissa on jotain hyvää, voimme kumminkin tehdä sellaisen eron niiden välillä, että sanomme toisen niistä enemmän antavan sijaa alemmalle minälle kuin toisen. Nämä kolme maailmankatsomusta ovat: ensiksi materialistinen, toiseksi kirkollinen ja kolmanneksi teosofinen eli tosiuskonnollinen maailmankatsomus.

Katselkaamme nyt ensiksikin materialistista maailmankatsomusta. Silloin en tietysti puhu materialisteista itsestään. Heidän joukossaan on samoin kuin muualla erinomaisen hyviä ihmisiä, mutta ne ovat silloin sellaisia, joilla ymmärryksessään on huompi maailmankatsomus kuin todellisuudessa. Onhan tämä kaunista, mutta meidän täytyy silloin sanoa, että heidän ymmärryksensä vakaumus ei ole omiansa auttamaan heitä eteenpäin sillä tiellä, jota he oman sielullisen luontonsa perusteella voisivat kulkea. Mikä on nimittäin materialistinen maailmankatsomus? Sen mukaan ihminen on ruumiillinen olento, joka elää täällä näkyväisessä maailmassa yhden ainoan kerran ja kuoltuaan ei ole hänestä mitään enää jälellä, kaikki on hänelle loppunut. Koko maailmankaikkeus on vain sokeiden voimien keskinäisen leikin tulos, elämällä ei ole mitään siveellistä pohjaa, maailman takana ei ole mitään järkeä, ei mitään itsetietoista jumalaa. Siksipä ei mikään oikeastaan ihmistä velvota, ei ole hänellä mitään syytä panna enemmän arvoa jonkunmoisille sisällisille, epäitsekkäille ominaisuuksille kuin sellaisille, jotka suorastaan johtuvat ja riippuvat hänen

ruumiistaan. Miksikä hän mielummin kieltäisi ruumistaan kuin hyvin sitä hoitaisi ja palvelisi? Tietysti jos materialistisesta maailmankatsomuksesta teemme johtopäätökset ja pidämme niistä kiinni, niin sen mukaan ihmisellä ei ole mitään syytä koettaa elää muulla tavoin kuin miten hänen oma ruumiillinen olemuksensa häntä kehottaa elämään. Koska me olemme ruumiillisia olentoja, koskei meillä ole muuta kuin tämä näkyväinen ruumis, niin siinä tietysti asuu kaikki se viisaus, mikä on saatavissa, mitä me tarvitsemme. Kun vaan noudatamme ruumiimme ääntä, olemme onnelliset ja teemme sen mitä meiltä voidaan vaatia.

Tämä on aivan selvä johtopäätös materialismista, sillä sen mukaan kaikki ajatus, tunne, sielullinen elämä on suoranainen tulos aineellisesta kehityksestä. Siis juuri ainetta, ruumista on palveltava, sitä kehitettävä, sitä eteenpäin vietävä, sillä se on ainoa perustus. Sentähden ihminen, jolla on materialistinen maailmankatsomus, ei voi olla tuntematta itseään toisinaan onnettomaksi, jopa alituisesti levottomaksi. Kun kuolema häntä lähestyy, ei hän voi olla ajattelematta sitä joko katkeruudella tai surulla. Jos hänen elämänsä on ollut ulkonaisesti onnellinen, ajattelee hän kuoleman lähestyessä: „nyt loppuu koko onneni! mennyttä on kaikki!” ja silloin hän itsekin ihmetellen huomaa, että elämä onkin ollut sangen tyhjää, sillä ei ole ollut mitään tarkotusta; aina kun hän onnea tavoittaessaan oli luullut sen saavuttaneensa, hän olikin huomannut olevansa tyy-

tymätön, sielunsa kaipasi jotain muuta, ja nyt kuoleman tullessa on kaikki lopussa.

Mutta harvoin elämä on ulkonaisesti läpeensä onnellinen. Ja mikä tarkoitus on onnettomalla elämällä materialismin kannalta? Se jos mikään tuntuu turhalta ja tyhjältä.

Elämä on itse asiassa materialistin silmillä katsottuna aina kolkkoa ja onnetonta, sillä enimmäkseen se kuitenkin on vaivaa, ponnistusta ja kärsimystä. Materialistin jos kenen täytyy viisaan Salomonin lailla tunnustaa: „minä katsoin kaikkea mitä on auringon alla, ja katso se oli turhuutta ja hengen vaivaa”, taikka sitten sanoa suuren runoilijan Göthen sanoilla: „jos ajattelen omaa elämääni, niin korkeintaan neljä viikkoa olen ollut täysin onnellinen, muun ajan olen viettänyt vaikeassa työssä, vaivassa ja huoleessa”. On aivan luonnollista, että materialistin näin täytyy ajatella ja itselleen tunnustaa, ettei hänen maailmankatsomuksensa voi antaa iloa ja lohdutusta.

Sitten meillä on toinen maailmankatsomus, kristillinen, se tunnettu, jonka mukaan me ihmiset kyllä olemme ruumiillisia olentoja, jotka elämme tässä näkyväisessä maailmassa yhden ainoan kerran, mutta joilla kumminkin on n. k. sielu, joka jää elämään kuoleman jälkeen. Tällainen on kristillinen maailmankatsomus ja se on siis paljon lohdullisempi kuin materialistinen. Kristitty voi ajatella, kun hän on onneton elämässä, kun hänellä on vaikeita vastuksia ja huolia: „tämä elämäni on lyhyt ohimenevä valmistusaika, todellinen elämäni alkaa vasta kuole-

man perästä, se on sieluni elämä iankaikkisuudessa.” Hän voisi aina näin ajatella, ellei hänen uskonsa mukaan tuossa ikuisuudessa olisi kaksi mahdollisuutta. Se voi tulla vietetyksi joko suurimmassa onnessa tai — suurimmassa onnettomuudessa. Ja juuri tämä seikka, että ihmissielun saattaa käydä huonosti, että se kuoleman jälkeen voi joutua iankaikkiseen kadotukseen, juuri tämä on omiansa synkistyttämään kristillistä maailmankatsomusta, sellaisena kuin sitä vielä opetetaan kansan syville riveille täällä Suomessa ja kaikissa kristillisissä maissa. Sellainen ihminen, joka lujasti uskoo ikuiseen helvettiin, ei voi koskaan olla täysin onnellinen ja rauhallinen. Ennenkuin hän on tehnyt sängen syviä sielullisia ja henkisiä kokemuksia, täytyy hänen aina epäillä ja pelätä omaa kohtaloaan kuoleman jälkeen. Te tiedätte kuinka monet ihmiset voivat joutua suuriin tuskiin ja aivan epätoivon partaalle, kun eivät ole varmat siitä, kuinka heidän tulee käymään loppumattomassa iankaikkisuudessa. He uskovat, että kuolemattomuus heitä odottaa, mutta uskovat myöskin samalla tuohon hirvittävään pimeään mahdollisuuteen, että saattavat joutua ikuiseen kadotukseen. Vasta silloin kun he ovat tehneet niin syviä sielullisia kokemuksia, että ovat saavuttaneet „rauhan Jumalan kanssa”, ovat he niin varmat omasta kuoleman jälkeisestä kohtalostaan, ikuisesta elämästään, että voivat tuntea itsensä onnellisiksi. Me voimme huomata, että kristityt sellaiset, jotka ovat päässeet tähän sisäiseen kokemukseen, ovat todella rauhallisia, onnellisia, hyviä ihmisiä. He lä-

hestyvät epätietoisyyden ihannetta, he todella koettavat kulkea hyvän tiellä ja heidän sydämessään asuu ilo, tyynyys, rauha.

Mutta suurimmassa osassa kristityitä, useimmissa ihmisissä ei ole vielä tällaista varmuutta, vaan he koettavat mieluummin välttää näiden asiain ajattelemista, sillä jos he niitä ajattelisivat, voisivat he pelossaan ja epävarmuudessaan vaikkapa kadottaa järkensä.

Ja sitten, kun katsotaan tämän maailmankatsomuksen toista puolta, missä määrässä se auttaa ihmisen epätietoisuutta eli tekee hänen suhdettaan ympäristöön epätietoisemmäksi, niin meidän on myönnettävä, ettei se ole omiansa täydellisesti kehoittamaan häntä epätietoisuudeksi. Vasta silloin kun hän on tehnyt noita syviä sisäisiä kokemuksia, voi hän todella ruvetta kulkemaan eteenpäin epätietoisyyden tietä. Vaan niin kauan kuin hän vaeltaa epäilyksen laaksossa ja ajattelemattomuuden pimeydessä, niin kauan hän ei tunne erityistä pakkoa eikä voimaa tai intoa pyrkiä eteenpäin rehellisyyden, puhtauden ja ihmisrakkauden tiellä. Hän ei näe mitään syytä, miksikä hänen pitäisi kasvattaa itsessään tuota epätietoisuutta ja sentähden hän elää niin ja näin, niinkuin kaikki muutkin, mistään enempi välittämättä ja suuria ajattelematta. Hän ei tunne voimaa mihinkään erityisempään pyrkimykseen.

Vieläpä on tullut yleiseksi tavaksi juuri tämän maailmankatsomuksen nojalla puolustella henkistä ja siveellistä välinpitämättömyyttä, jopa usein henkistä alhaisuutta sillä, että sanotaan: „ihminen on syn-

nissä syntynyt ja auttamattomasti syntinen olento. Mehän olemme maan matosia, mitä meiltä voidaan vaatia, mitä pyytää? Jumala on luonut meidät näin heikoiksi ja huonoiksi, mitä me sille voimme? Emme voi tulla pyhimyksiksi, ja mikä pakko olisikaan?”

On aivan selvää, että vaikeivät ihmiset sanoisikaan näin itselleen, vaikeivät he itsetietoisesti näin resoneeraisikaan, niin tietämättään he juuri tällä tavoin puolustelevat itseään sisässään. Ja jos tarkastamme kristikuntaa ympärillämme, huomaamme, että suurin osa ihmisiä elää juuri tämän mukaan, välittämättä henkisestä kehityksestään.

Tulemme sitten kolmanteen maailmankatsomukseen, jota kutsuin teosofiseksi. Voisimme myös kutsua sitä tosiuskonnolliseksi, koska voimme sanoa, että teosofinen maailmankatsomus sisäisessä, sielullisessa merkityksessä on myös sellaisella ihmisellä, joka on todella uskonnollisesti herännyt. Teosofisen maailmankatsomuksen mukaan ihminen ei ole tämä näkyväinen ruumiillinen olento vaan henkinen olento, joka on ruumiiseen pukeutunut. Elämä ei ole sattuman leikkiä eikä sokeiden voimien tulos, luonto ei ole järjetön koneisto, vaan niinkuin ihminen itsessään on sielu, niin on maailman ainoa todellisuus — Jumala, se sisäinen henki, se sielu, se elämä, joka on kaiken näkyväisen takana, josta koko ulkonainen maailmankaikkeus on vain aistillinen ilmaus. Mutta ainoa todellisuus on Jumala, henki, järki. Ja ihminen on lähtenyt tästä elämän hengestä, tästä jumalallisesta järjestä, ja hän on itsessään sielu ruumiiseen pukeutunut.

Ja mikä on ihmisen elämän tarkoitus? Sen tarkoitus on henkinen kehitys. Tämä fyysillinen, näkyväinen, aineellinen elämä on koulu, jossa ihminen on oppiakseen ja kasvaakseen. Ja teosofisen maailmankatsomuksen mukaan ihminen ei ole tässä näkyväisessä maailmassa ensi kertaa, vaan hän on täällä ennenkin ruumiillisesti asustanut ja tulee taas tänne takaisin, pukeutuu uudestaan näkyväiseen ruumiiseen eli ilmennysmuotoon voidakseen kehittyä. Sillä kaikki todellinen elämä on kehitystä, on sisäisen elämän eli tajunnan kehittymistä muodoissa ja muotojen kautta. Henkinen tajunta pukeutuu muotoihin, alemmista yhä ylempiin ja ihminen on siten tulos pitkän pitkistä kehityksestä. Senjälkeen kun hän vihdoin on tullut ihmiseksi on hän kauan aikaa kasvattanut itsessään ainoastaan itsekkyyttä ja nyt on hän kehityksessään tullut sille kohdalle, jolloin epäitsekkyys alkaa hänessä ilmetä ja alkaa taistelun itsekkyyttä vastaan, jotta se lopulta täydellisesti voittaisi.

Teosofisen maailmankatsomuksen mukaan ihmisellä siis on sisässään tällainen epäitsekäs, jumalallinen puoli, jonka tulee kehittyä ja joka aikain kuluessa vähitellen kehittyikin täydellisyyteen ja itse-tietoon. Eikä elämä ole mitenkään toivoton tai onnettomasti järjestetty. Ihmisen kehitys ei voi jäädä kesken, sillä hän on ollut täällä ennen ja tulee tänne takaisin ja se merkitsee, että hän voi jatkaa missä hän nyt lopettaa eikä mikään työ koskaan mene hukkaan. Hänen ei tarvitse ajatella: »nyt seuraa loppumaton iankaikkisuus aivan toisenlaisissa oloissa ja minä voin olla siinä ikuisesti onneton ja

kadotettu, jollen ole joutunut oikealle tolalle tässä elämässä.” Hänen ei tarvitse näin huolehtia, sillä elämä on järjestetty rakkauden ja järjen mukaisesti. Ihminen voi ajatella: „elämä on tarkotettu ainoastaan epäitsekkään minuuden kasvattamiseksi, ja minä teen nyt mitä voin eikä mikään hyvä ponnistus mene hukkaan, vaan kantaa aina hedelmiä.”

Tällainen on teosofinen maailmankatsomus. Se, lohduttaa ja tukee meitä kaikin tavoin, selittää sielulle, mikä sen tarkoitus on, avaa järjen silmät näkemään, että elämä on oikeutta, järjestystä, suloa. Ja millä tavoin teosofia auttaa sisällisiä pyrkimyksiämme? Se sanoo aivan suoraan: meidän velvollisuutemme, ainoa luonnollinen velvollisuutemme on juuri kehittää itsessämme tuota parempaa minäämme, sillä se on meissä ainoa, mikä on ikuista. Sisäinen tajuntamme on nyt noussut siihen kohtaan, että se alkaa taistella alemmaa luontoa vastaan. Sentähden, jos tahdomme elää todellisesti, tulee meidän juuri kaikin tavoin viljellä ja kasvattaa tätä henkistä sisäistä minäämme.

Teosofinen maailmankatsomus siis, jos sen järjessämme omistamme, auttaa meitä muuttamaan parempaan päin suhdettamme maailmaan ja ihmisveljiimme. Mutta jos uskomme materialistiseen maailmankatsomukseen, silloin, teoretisesti puhuen, meillä ei ole mitään syytä pyrkiä henkisesti ja sielullisesti eteenpäin. Ei meillä myöskään, jos omaksumme tuon tavallisen kristillisen maailmankatsomuksen, ole mitään varmuutta pyrkimyksessämme, emme tiedä, onko mitään tarkotusta sillä, että eri-

tyisesti pyrimme siveellisesti kasvamaan. Mutta jos meillä on teosofinen maailmankatsomus, ymmärrämme sen saman, minkä jokainen, joka on tehnyt syviä uskonnollisia kokemuksia, ymmärtää, nim. että ainoa pysyväinen ja todellinen on juuri tuo epätsekäs itsemme, joka rakastaa kaikkia sen nojalla, että se itse asiassa on kaikissa yhtä, ja jota meidän täytyy kutsua Jumalaksi, koska se on kaikkialla, koska se on luonnossa, koska se on salaisuus koko elämän takana. Kun todellisesti saamme kiinni tästä sisäisestä jumalihmisestä — ja jokainen on jonakin hetkenä elämässään tuntenut tämän sisäisen Itsen — ja kun järjessämme olemme omistaneet maailmankatsomuksen, jonka mukaan siihen pyrkiminen on ainoa velvollisuutemme, — silloin alamme muuttua rauhallisiksi, tyyneiksi, meillä ei ole mitään surua tai pelkoa ja ilomme on siinä, että pyrimme eteenpäin kaikessa hyvässä.

Teosofia, ateismi ja kristinusko.

Jos tahdomme luokittaa ihmiset heidän maailmankatsomuksensa mukaan, voimme teoretisesti jakaa heidät kolmeen luokkaan. Sanon teoretisesti, sillä käytännöllisessä elämässä verrattain harvat jyrkästi kuuluvat toiseen tai toiseen näistä luokista. Useimmat eivät ole itsekään selvillä siitä, mihinkä luokkaan kuuluvat, mutta kaikista voi kumminkin sanoa, että heillä on johonkin määrättyyn luokkaan enemmän vetäymystä kuin toiseen.

Nämä kolme luokkaa ovat ateistit, kristityt ja teosofit. Ateisteiksi kutsun silloin niitä ihmisiä, jotka eivät sano uskovansa Jumalaan, kristityiksi niitä, jotka uskovat Jumalaan kristillisellä tavalla, ja teosofeiksi niitä, jotka koettavat kaikkia ymmärtää.

Jos toiselta puolen teosofeja ja toiselta puolen ateisteja ja kristittyjä verrataan toisiinsa, huomataan niiden välillä sekä yhtäläisyyksiä että eroavaisuuksia. Ei kuitenkaan sillä lailla kuin eräs kristillinen saarnaaja käsitti, joka äskettäin rukoushuoneessaan kuuluu lausuneen, että „nykyaikana leviää epäusko hirvittävästi: katsokaahan vain noita ateisteja ja teosofeja.” Tämä saarnaaja asetti ateistit ja teosofit rinnakkain epäuskon kannattajiksi ja edustajiksi.

Mutta voidaanpa toisaalta taas kuulla jonkun ateistin sanovan: „Nykyaikana taas kaikenmoinen usko ja taikausko saa valtaa: katsokaahan vain noita kristityitä ja teosofeja!” Siis huomaamme, että teosofeilla on yleisön käsityksessä ja itse todellisuudessa yhtäläisyyksiä sekä ateistien että kristittyjen kanssa. Jos vertaamme toisiinsa ateisteja ja kristityitä, voimme huomata heissä yhden yhteisen piirteen. Tämä yhteinen piirre on se, etteivät he ymmärrä kaikkia muita ihmisiä. He eivät koeta eivätkä tahdokaan ymmärtää muita. Heillä on kumpaisellakin oma varma kantansa ja ovat siihen kantaansa tyytyväisiä. Kristittyinä he sanovat uskovansa Jumalaan, ateisteina sanovat ei uskovansa. Mutta ateisti tavatessaan kristityn tai teosofin ei heitä ymmärrä, ei osaa asettua heidän kannalleen, vaan ikäänkuin työntää luotaan heidän ajatuksensa. Hän arvelee: „Nyt sinä menet liiallisuuteen, taikauskoon, terve järki ei käsitä tuollaisia asioita.” Kristitty taas, joka uskoo Jumalaan, ei voi asettua ateistin kannalle eikä teosofin, mikäli hän luulee teosofia ateistiksi. Hän sanoo ateistille: „Sinä olet kadotuksen lapsi, se tie, jota vaellat, on hirveä, sinun pitää siitä vapautua, sillä ihminen ei löydä pelastusta muusta kuin Jumalasta” — „minun Jumalastani” — lisää kuiskaten hänen sydämensä — „minun Jumalastani ainoastaan ihminen löytää autuuden, ja sinä, joka et usko minun Jumalaani, olet kadotuksen lapsi.” Siten ajattelee kristitty sydämessään, vaikkei hän aina niin sanoisikaan. Hän ei ymmärrä ateistia. Ja teosofille hän sanoo: „Sinähän et usko Juma-

laan, vaan niinkuin buddhanuskoiset suureen tyhyyteen, Nirvaanaan, johon kaikki katoaa olemattomiin. Meillä kristityillä on rohkea elämäninto, me tahdomme toimia emmekä voi vaipua itämaiseen mietiskelyyn. Se on jotakin kuivaa ja tyhjää, johonka me emme pysty.” Näin hän ajattelee.

Kuinka sitten teosofi ajattelee? Mikä on teosofin kanta ateisteihin ja kristittyihin nähden? Minä soisin, ja se on minun ihanteeni, että jokainen teosofi olisi tai pyrkisi olemaan ihminen, joka koettaa kaikkia ymmärtää. Hänen pitää nähdä hyvä joka paikassa. Niinkuin tiedätte ihminen Teosofiseen Seuraan astuessaan ei allekirjotuksellaan lupaa mitään muuta kuin että hän uskoo ihmisten veljeyteen riippumatta siitä, millainen ihminen on, millainen on hänen uskonsa ja maailmankatsomuksensa. Hänen pitää sydämessään tuntea olevansa veli kaikkien ihmisten kanssa. Tämä on teosofien ohjelma — äärettömän yksinkertainen aatteeltaan, mutta hyvin monimutkainen elämässä, sillä siihen vaaditaan jokapäiväinen harjoitus ja jokapäiväinen itsekasvatus. Meidän, täytyy, jos tahdomme olla teosofeja, kasvatata itseämme ymmärtämään kaikkia ihmisiä — ateisteja niinkuin kristillis-kirkollisia. Ei kukaan ihminen saa olla meille vieras, sillä jokainen on veljemme. Tämä on teosofien ohjelma, niin yksinkertainen ja samalla niin suurenmoinen.

Ateisti kyllä voi teoretisesti tunnustaa, että kaikki ihmiset ovat veljiä. Hän sanoo: „Me olemme kaikki Luonto-äidistä lähteneet ja kaikki palaamme hänen syliinsä”, mutta käytännöllisesti hän ei osaa

ymmärtää niitä, jotka uskovat ylikuonnolliseen, yli-
 aistilliseen, heillä on hänen mielestään joku pieni
 vika. Teosofi taas koettaa kaikkia ymmärtää, koettaa
 juuri käytännöllisessä elämässä oppia asettumaan
 joka ihmisen kannalle. Kristitty uskoo myöskin
 ihmisten veljeyteen, sanoo myöskin, että kaikki
 ihmiset ovat veljiä, mutta käytännöllisesti omassa
 sielussaan hän ei osaa sitä täydellisesti uskoa. Hän
 ei ulkonaisestikaan osaa sitä seurata, sillä hänen
 uskontoonsa kuuluu, että hänen pitää levittää omaa
 oppiaan ja koettaa saada muita ihmisiä kääntymään
 siihen, jotta he todella olisivat hänen kristiveljiensä,
 kuuluisivat samaan Jumalan lasten joukkoon kuin
 hän kuuluu. Hän uhraa suuria summia pakanain
 käännättämiseksi. Eikä hän myöskään sielussaan,
 sisässään, jokapäiväisessä elämässä osaa täydellisesti
 toteuttaa yleisinhimillistä veljeyttä, mikäli hän ei
 ymmärrä muita ihmisiä, mikäli hän ei ymmärrä
 ateistia, joka jyrkästi kieltäytyy uskomasta Jumalaan,
 tai teosofia, joka kaikkea ajattelee ja tutkii.
 Sikäli kuin hän ei osaa asetta näiden veljiensä
 kannalle, ei hän ymmärrä asetta veljeyttä ihanteekseen
 ja elämäntehtäväkseen.

Mutta jokaisen teosofin, joka todella tahtoo olla
 nimensä arvoinen, tulee koettaa kaikkia ymmärtää,
 hänen tulee tutkia, mitä on ateismissa hyvää, mitä
 on kristinuskossa oikeata ja totta, hänen tulee sielussaan
 tuntea, että kaikki ihmiset ovat veljiä, ja kaikessa
 koettaa elää sen mukaan. Ottakaamme joku esimerkki.
 Milloin jossakin kansassa tulee vaikeat valtiolliset
 olot, sortoa ja ahdinkoa, silloin ei

auta ateismi, eikä auta kristinusko, ne eivät saa pois sortoa eivätkä voi muuttaa oloja hyväksi. Ihmiset näet heti, kun tulee joku sortaja tai vaikea aika, ajattelevat häntä tai sitä vastaan. He arvostelevat, kritiseeraavat, tuomitsevat tuota sortajaa. He nurkuvat ajan vaikeutta, he „napisevat”. He sanovat sekä sydämessään että toisilleen: „Kuinka paha hän on, kuinka ilkeä, kuinka vaikeat nämä ajat ovat, kuinka niistä pääsisi pikemmin!” Näin ajattelee ateisti ja näin ajattelee kristitty ja koko kansasta lähtee suurena pilvenä näkymättömässä maailmassa epäystävällisiä, rakkaudettomia ajatuksia niitä ihmisiä vastaan, jotka heitä sortavat. Koko kansa lähettää heitä vastaan pahoja ajatuksia ja tunteita, jotka eivät lainkaan paranna asemaa. Sillä hengen ikui- nen laki on: ainoastaan hyvyys voittaa pahan. Ainoastaan sillä tavoin kansa voi voittaa sortajansa, että se lähettää heille rakkautta uhkuvia ajatuksia, ja tämä on teosofien ohjelma. Jos teosofit tahtovat tuottaa kansalleen hyvää, tulee heidän kasvattaa itseään ajattelemaan ja tuntemaan ainoastaan rakkautta. Heidän tulee tuntea kaikki ihmiset veljikkö- seen; yksinpä tuokin, joka sortaa, on veli, ja häntä tulee rakastaa. „Ja minä voin auttaa häntä näkemään, että hän on erehtynyt vain sillä, että häntä rakastan. Minä voin voittaa kaiken pahan ainoastaan sillä, että hyvä minussa pääsee valtaan ja minusta virtaa ulos maailmaan.” Jos kaikki ajattelevat ihmiset tämän tietäisivät ja jos kaikki eläisivät sen mukaan tahtoen hyvää koko kansalleen, niin he vain ajattelisivat hyviä ajatuksia ja tuntisivat rakkautta

erityisesti myöskin sortajiaan kohtaan, sillä siten he lähenevät päämaalia: sorrosta vapautumista. Mutta me näemme historiassa, että kristinusko ei ole voinut tätä aikaansaada. Kirkko ei ole näin osannut menetellä eikä liioin ateismi, joka aina uuden ajan alusta on saanut vauhtia täällä Europassa.

Mutta nyt tulee kolmas aika, teosofinen aika, jolloin ihmiset yhä enemmän alkavat ajatella ja ymmärtää, että maailmankaikkeuden todelliset mahtavat lait ovat järkähtämättömät ja että niiden lakien ainainen henkinen sisällys on rakkaus. Nyt meidän on alettava ymmärtämään, ettemme mitään voi pahalla saada aikaan vaan ainoastaan hyvällä, ei vihalla eikä kostolla vaan ainoastaan anteeksiantamuksella ja rakkaudella. Ihmiskunta on nyt astumaisillaan sellaiseen aikakauteen, jolloin tämä totuus on sille selviävä.

Tässä siis eroavat teosofit ateisteista ja kirkollisista, mutta nämä eroavaisuudet ovat vain pinnalla, sillä jos ihminen kuka tahansa tulee sydämessään järkytetyksi ja omassatunnossaan herätetyksi, niin kutsukoon hän itseään ateistiksi tai kristityksi tai miksi tahansa, hän myöntää tämän. Ja kristitty myöntää sen pikemmin kuin ateisti. Hän myöntää: „tämähän on minunkin uskonni”. No niin, siis hän uskoo niinkuin teosofi.

Katsokaamme sitten mitä yhteyttä meillä teosofeilla on ateistien ja kristittyjen kanssa. Ateisti sanoo: „minä en usko Jumalaan, en mihinkään yliaistilliseen, luonnottomaan, en kuoleman jälkeiseen elämään, en mihinkään, jota ei voida aistimilleni

todistaa.” Teosofit sanovat: „tällä että näin korotat järkesi, että koetat vapautua kaikesta sokeasta uskosta ja ajattelemattomuudesta ja järjelläsi koetat kaikkia asioita arvostella, olet ottanut suuren askeleen henkisen kehityksen tiellä.” On hyvää ja suurta, että ihminen asettaa totuuden ihanteekseen ja kieltäytyy uskomasta kaikkeen, jota ei voi todistaa ja tietää, sillä uskon on levättävä vakavalla pohjalla, ennenkuin sillä on merkitystä. Usko Jumalaan, Elämään on niin suuri ja vakava asia, ettei sitä voi rakentaa höllälle pohjalle, vaan jos jotakin uskon, uskon sen nojalla, että tiedän ja näen, että se on totta. Ateistin kanta totuuteen nähden on kaiken tieteellisen tutkimuksen alku. Ilman tätä epäilystä ja sokeasta uskosta vapautumista ei voi olla mitään pätevää tiedettä, ei mitään varmaa tietoa. Mutta me näemme myöskin heti, mikä vaara siinä on. Siinä on se vaara, että ihminen, joka on vapauttanut järkensä ja ajatuskykynsä, voi sanoa itselleen: „nyt olet nähnyt mitä on totta, nyt olet nähnyt kaikki valheet. Ei ole Jumalaa, ei ole elämää tämän jälkeen. Tämä on totuus, tämän olen havainnut, en ole muuta nähnyt tutkiessani, en voi muuta ymmärtää ajatellessani järkevästi ja loogillisesti.” Tämä vaara on ateistilla aina tarjona. Hän liian äkkiä luulee olevansa totuuden perillä, kun hän vasta on ottanut ensimmäisen askeleen. Järki eli ajatus voi aina vetää ihmisen eräänlaiseen „lankeemukseen”, se voi hänessä kasvattaa erään ominaisuuden, joka tulee esteeksi hänen kehitykselleen. Ja mikä se ominaisuus on? Se on ylpeys. Ihminen ei sitä

itse huomaa ajatellessaan, tutkiessaan ja valheita paljastaessaan, hän ei huomaa, että ylpeys hiipii hänen omaan järkeensä ja sen kautta hänen sieluunsa. Ja se on juuri ylpeyden henki, joka saa ihmisen sanomaan itselleen ja muille: „olen kaiken ratkaissut, nyt tiedän totuuden.” Teosofi sanoo hänelle: „olet ottanut oikean askeleen, kun olet koettanut vapautua sokeasta uskosta, mutta älä luule, että vielä kaiken näet. Tutki vielä enemmän, niin voit päästä suurempaan tietoon ja nähdä sellaista, jota et nyt usko edes mahdolliseksi. Sinä saat itse nähdä ja kokea, että on olemassa muuta kuin tämä fyysillinen maailma, tämä ruumiillinen elämä, että on muunlaisia olotiloja, joihin ei edes kuolema pysty. Ja jos tutkit vielä enemmän etkä tähän tyydy, jollet tyydy ainoastaan siihen, että kehittämällä itseäsi pääset tietoon muistakin olotiloista kuin fyysillisestä, niin voit vielä päästä siihen tietoon, että on Jumala.”

Juuri tiedemies-epäilijä on ikäänkuin valmistanut itseään kulkemaan salatieteellistä polkua, jonka varrella kehittyä „näkemään” ja »huomaamaan”. Jos hän vakavasti tahtoo tietoa, voi hän itsessään kehittää kykyjä, joilla saattaa nähdä muihin maailmoihin. Hän voi tulla selvänäköiseksi ja voi kehittää itseään elämään fyysillisen ruumiin ulkopuolella. Ei tarvitse mitään uskoa edeltäkäsistä asioista, jos vain on päättäväisyyttä ja tahdonvoimaa. Lujatahtoinen etsijä voi edetä tiedon tiellä ja vähitellen sielullisten ponnistusten kautta tulla kokemaan, että ihminen saattaa elää fyysillisen ruumiinsa ulkopuo-

lella, ja näkemää, että ne ihmiset, joita sanomme „kuolleiksi”, ainoastaan ovat jättäneet tämän fyysisen ruumiin, sillä he ovat yhtä eläviä kuin ennen ja elävät maailmoissa, jotka ovat yhtä todellisia kuin tämä fyysillinen maailma.

Näin sanoo teosofia sellaisille ateisteille, jotka tahtoisivät päästä tietoon eikä vain uskoa umpimähkään, ja meidän pitää teosofeina tietää, että tällaisessa ihmisessä piilee suuri kehityksen mahdollisuus. Jos hänellä vain on rehellisyyttä ja tahdonvoimaa, voi hän nopeammin edetä tiedon tiellä kuin me. Hän ei ole mitenkään „kadotettu” eli „väärällä tiellä”. Hän on meidän veljemme ja me tiedämme, että hän kerran saavuttaa saman päämäärän kuin muut. Jonakin päivänä, toivokaamme pian, hän huomaa, että totuuden tieto on paljoa suurempi kuin hän luuli ja ettei hän vielä tiedä siitä paljoakaan ja silloin hän päättää: „minä tahdon ruveta kulkemaan totuuteen vielä laajemmalla ja paremmalla tavalla kuin tätä ennen”. Me teosofit näemme hänessä veljen, josta on hyvä toivo. Me ymmärrämme häntä, vaikkei hän ymmärtäisi meitä.

Ottakaamme sitten kristitty. Hän uskoo Jumalaan. Hänen sielunsa tuntee antaumusta Jumalaan, rakkautta näkymättömään henkeen, voimaan, Isään Jumalaan. Hänen sielunsa on täynnä kunnioitusta ja palvelusta, jos hän on tosi kristitty. Katsokaamme, kuinka kaunis hänen sielunsa on. Toisella puolen on ateisti, joka epäilee. Kristitty ei epäile. Hän uskoo Jumalaan, luottaa totuuteen, oikeuteen, hyvyteen. Hän tuntee rakastavansa Jumalaa, tuota

kummallista käsitettä, jota ei ateisti ymmärrä. Uskonnollinen ihminen tietää eli uskoo koko sielullaan, että on olemassa näkymätön Isä, joka häntä suojaa ja rakastaa. Koko sielullaan hän sanoo tuntevansa, kuinka hän on saanut rauhan Jumalan kanssa ja päässyt lähempään yhteyteen näkymättömän Isän kanssa.

Näin sanoo tosi kristitty ja todistaa elämällään uskostaan. Mitä pahaa tässä olisi? Teosofeina ymmärrämme, että jokaisen ihmisen kerran täytyy tulla tälle kohdalle. En tahdo väittää, että kaikki, jotka kutsuvat itseään kristityiksi, todella näin elävät sisällisesti, mutta sen väitän, että ne, jotka tämän sisällisesti tuntevat, ovat tulleet kohdalle, johon joka ihmisen täytyy tulla. Joka ihmisen täytyy ennen tai myöhemmin kehittää itsessään juuri näitä samoja ominaisuuksia, tätä nöyryyttä, kunnioitusta ja alituista antautumusta.

Ateisti kulkee pitkää tietä ja saa paljon ihanaa ja ihmeellistä nähdä ja kokea ja siten hänessä vähitellen kasvaa tämä rakkaus Jumalaan eli sisäiseen henkeen. Kristitty taas alkaa ikäänkuin toisesta päästä, alkaa kehittämällä tätä antaumista, tätä palvelevaa tunnetta ja nöyryyttä, ja myöhemmin vasta hän tulee kehittäneeksi itsessään tietoa, loogillista ajattelua, selvänäköisyyttä. Hän ei voi ikuisesti jäädä tietoa vaille, sillä täydellinen ihminen on vasta se, jolla on kaikki sielun ja hengen kyvyt täydellisiksi kehittyneinä. Hän on yhtä selvä ajatuksissaan kuin rikas sielussaan ja kokemuksissaan, kunnioittava ja nöyrä, lempeä ja oikeudentuntoinen.

Jokaisen Uimisen täytyy kerran tulla tähän kohtaan, mutta toinen voi alottaa toisesta päästä kuin toinen, kehittää toista puolta itsessään ennen kuin toista, kunnes lopulta kaikki yhtyvät.

Tämän tietää teosofi, ja sentähden hän ei ollenkaan pidä tosi kristittyä eksyneenä eikä moiti häntä „sokeasta uskostaan”. Hän kehittää itsessään hyviä ominaisuuksia, jotka ovat hänelle ja kaikille ihmisille tarpeelliset. Sentähden teosofi häntä ymmärtää, häntä kunnioittaa ja rakastaa.

Mikä sitten on teosofian asema? Minä uskon ja olen vakuutettu siitä, että se, mitä me kutsumme teosofiaksi, on itsessään syvempää kokemusta, syvempää elämänymmärrystä, viisainten ihmisten elämäntietoa. Uskon, että, tämä teosofia, tämä jumalallinen elämänviisaus on voittava yhä enemmän jalansijaa maailmassa ja pääsevä vaikuttamaan yhä useampaan ihmiseen, sillä se on itsessään sitä laatua, että sen täytyy levitä. Se on suurempaa totuuden tietoa, suurempaa nöyryyttä ja suurempaa ihanuutta tunteissa ja ajatuksissa. Se leviääkin yhä enemmän, yhä useammat alkavat katsella elämää tältä uudelta näkökannalta. Se toimii aivan hiljaisesti, ei minkään ulkonaisen vallan nojalla, vaan oman sisäisen voimansa kautta, sillä teosofia ei ole millekään uskolle vihollinen tai vieras. Se ei ole vihollinen kristinuskolle eikä ateismille eikä buddhalaisuudelle, eikä hindulaisuudelle, eikä Konfutsen, eikä Zarathustran uskolle eikä millekään maailmankatsomukselle. Teosofia on se henki, joka elähyttää joka ihmisessä hänen parhaintaan, hänen omaa to-

tuuden ja ihmisyyden rakkauttaan ja antaumustunnettaan. Kaikkea tätä on teosofia kutsuttu herättämään ja se tietää, että kun ihminen on päässyt alkuun, kun hänessä jumalallinen tuli on syttynyt, niin että hän alkaa tahtoa Jumalaa, vaikka hän sitten kutsuisi sitä millä nimellä tahansa, kun hänen sielussaan on syttynyt tunne, että hän tahtois jotain omaa itseään suurempaa, — silloin hän on alkanut kulkea tietä teosofiaa kohti, silloin „jumalallinen viisaus” hänessä on puhjennut.

Täten teosofia on kutsuttu kaikkia voittamaan. Ja me näemme kristikuntaa katsellessamme, että kristityt teologit itse yhä enemmän vieraantuvat kaikesta kuonasta, mikä aikojen kuluessa on tarttunut heidän omaan ihanaan uskoonsa. He esim. alkavat vierota ikuista kadotusta. Jos olen oikein käsittänyt nykyisiä kirkollisia virtauksia, niin yhä enemmän aletaan etääntyä siitä julmasta käsityksestä, että Jumala tahtois ihmisiä kiusata ja piinata. Ja tällaisille kristityille, jotka jo alkavat aavistaa totuutta, tulee mitä suurin apu teosofian jälleensyntyemisopista, kun se leviää.

Muutamien kannalta jälleensyntyminen on luonnon tosiasia, sillä he tietävät sen todeksi. Mutta ihan pelkän järjen ja loogillisen ajattelunkin kannalta oppi jälleensyntymisestä on luonnollinen, sillä se selvittää kaikki ne pulmat, joita ikuinen kadotus ei selvitä ja joita ei myöskään ateismi selvitä. Tämä oppi puhuu ihmisen ajatukselle, sydämelle ja omalle tunnolle. Se sanoo, että ihminen on ikuinen olento, ettei hänen elämänsä rajotu ainoastaan tähän fyysil-

liseen ruumiiseen, mutta ettei hän myöskään kuolemassa joudu tienristeykseen, joko ikuiseen autuuteen tai ikuiseen kadotukseen, vaan jokainen saa niittää tarkalleen sen, mitä hän on kylvänyt, ja kokemuksesta viisastua ja puhdistua. Kuoleman jälkeen hän saa elää siinä tilassa, minkä hän on itselleen oman elämänsä kuluessa rakentanut. Sisäisillä ajatuksillaan ja tunteillaan hän fyysillisen elämänsä aikana rakentaa itselleen tulevaista asuntoa deevakhanissa ja astralimaailmassa. Kaikki selvänäköiset voivat sanoa, että ihmiset itse rakentavat manalansa ja taivaansa. Jätettyään fyysillisen ruumiinsa, ihminen ensin menee astraliseen asuntoonsa ja sieltä taivaalliseen olotilaan. Sitten tulee tuomiopäivä, joka ratkaisee hänen kohtalonsa, ja sen jälkeen hän taas palaa tänne maan päälle uudestaan elämään. Täällä, missä hän on tekonsa tehnyt, saa hän kantaa niiden seuraukset. Hän tuo mukanaan sellaisen ajatus- ja sellaisen tunneruumiin, minkä hän entisen elämänsä kuluessa on itselleen rakentanut. Hän on sama henkilö kuin ennen ja kuitenkin uusi. Hänen henkensä on tullut takaisin, mutta persoonallisuus on uusi. Se on seuraus entisestä persoonallisuudesta, mutta se ei muista mitään siitä. Kun tämä jälleensyntymisen käsitys leviää yhä laajemmalle, pakenee ikuisen kadotuksen uhka, pakenee kuoleman pelko ja epävarmuus tulevaisuudesta.

Teosofia ei julista jälleensyntymisoppia sentähden että se löytyy buddhalaisuudessa tai hindulaisuudessa, vaan koska se tietää sen luonnon tosiasiaksi. Tämä on meidän teosofeina pidettävä mielessämme.

Jos siis meille tullaan sanomaan: „te uskotte jälleensynty miseen, koska buddhanuskossa ja hindulaisuudessa niin opetetaan, ja te näette kuinka alhaisella kannalla ne kansat ovat”, niin voimme vastata: „me emme usko tähän sentähden, että se on buddhalainen tai hindulainen oppi, vaan sentähden että ne ihmiset, jotka sielussaan ovat pyrkinneet jumalalliseen totuuteen, tietävät sen todeksi; se on teosofinen oppi, sentähden että se perustuu luonnon tosiasiaan.” Mutta suuri maailma ei tietysti „tiedä”, vaan ottaa opin vastaan sen nojalla, että se selvittää ne ongelmat, joita muut maailmankatsomukset eivät selvitä. Ja ennen pitkää, — en tiedä kuinka kauan kestänee — tulee myöskin kristitty maailma huomaamaan tämän. Ensin tulevat kristityistä oppineimmat tutkijat, viisaimmat huomaamaan, että jälleensyntyminen on kristillinen oppi, että sitä opetettiin kristinuskon alkuaikoina ja että se on oppi, joka alkuaan on kuulunut jokaiseen uskontoon. Sitten vähitellen heidän mielipiteensä voittaa kristikunnan puolelleen, ja kaikki kristityt pääsevät kuolemanpelosta ja ikuisen kadotuksen painajaisesta. Ja silloin muistetaan, että teosofia toi ensimmäisenä tämän iloisen sanoman kristittyyn maailmaan.

Teosofia julistaa vielä toisenkin „iloisen sanoman” kristikunnalle. Jokainen tosi kristitty tahtoo „kulkea Jeesuksen jäljissä” ja tulla hänen opetuslapsukseen. Tällä käsitetään tavallisesti, että kristitty ottaa vaarin Jeesuksen opetuksista ja koettaa noudattaa niitä neuvoja ja käskyjä, joita Jeesus evankeliumin mukaan on lausunut. Jotkut myös tietä-

vät, että kristitty voi päästä mystilliseen yhteyteen Jeesuksen kanssa ja kuulla hänen äänensä puhuvan; mutta maailma pitää semmoisen mahdottomana. Mitä nyt sanoo teosofia? Sillä on suuri lohduttava julistus kaikille niille, jotka näin uskovat. Kuulkaamme mitä teosofia ilmottaa.

Jeesus on yksi niitä Mestareita, jotka ovat „jumalallisen tiedon” saavuttaneet, jotka ovat päässeet yhteyteen Isän Jumalan kanssa ja yhdessä muodostavat Vihittyjen Valkoisen Veljeskunnan. Tämä Mestari Jeesus elää vielä tänä päivänä, niinkuin hän on ennen elänyt. Siitä saakka kun hän tuli yhdeksi Isän kanssa, kun „Kristus” hänessä tuli täydellisesti eläväksi, niin että hän kutsuttiin Kristus, „voideltu”, ja hän tuli ihmisten kuninkaaksi, siitä saakka hän elää ikuisesti itsetietoisesti. Hän elää täällä ihmiskunnassa meitä auttamassa. Jeesus Kristus ei ole lähtenyt mihinkään pois eikä kadonnut ihmiskunnan näkyvistä, ei enemmän kuin Bodhisattva tai kuin Zarathustra tai kuin Krishna tai kuka tahansa suuri Mestari, joka on ihmiskuntaa rakastanut ja saavuttanut täydellisen yhteyden Jumalan kanssa. Hän ei ole paennut pois, vaan elää yhä täällä. Enkä tarkoita, että hän eläisi vain jollakin mystillisellä tavalla ikäänkuin hengessämme, niinkuin jokainen vihitty kyllä elää; totta on, että hänen tajuntansa on yhtynyt kaikkien ihmisten tajuntaan. Mutta tarkoitan, että Jeesus samoin kuin muutkin Mestarit elää aivan persoonallisesti ihmiskunnassa. He elävät, mutta eivät näyttäyty julkisesti paitsi silloin tällöin, kun aika erityisesti vaatii. Silloin he tulevat ja

kokoovat ympärilleen opetuslapsia ja seuraajia. Mutta nytkin he tuntemattomina elävät maailmassa. Kaikki ne, jotka ovat suuria uskontoja olleet luomassa, elävät vielä ja teosofian iloinen sanoma on: „Te voitte tänä päivänä päästä näiden Mestareiden opetuslapsiksi, tänään niinkuin eilen. Miksikä teette eron ihmisen välillä, joka tahtoo seurata Jeesusta, ja sen, joka tahtoo seurata Buddhaa tai jotakin muuta? Se ero johtuu sokeudesta, sillä ken tahtoo seurata suurta ihanteellista esimerkkiä, tahtoo päästä suuren Mestarin opetuslapseksi, hän ei suinkaan vaella hukkaan eikä joudu harhaan. Jos hän tahtoo, voi hän päästä Mestarinsa opetuslapseksi.” Nämä suuret sielut, Jeesus, Buddha, Krishna j. n. e. odottavat vain, että ihmiset tulisivat ja etsisivät heitä. Jeesus odottaa täällä kristikunnassa niitä, jotka todella tahtoisivat seurata häntä, häntä ennen kaikkea.

Ja jos sitten kristityn sielussa herää totinen halu ja hän alkaa pyrkiä ajatuksissaan, tunteissaan ja teoissaan Jeesuksen opetuslapseksi ja katsoo häneen opettajanaan, esimerkkinään, veljenään, vaikkapa Jumalanaan, silloin tulee kerta hetki, jolloin hän todella pääsee, niinkuin hän ahkeroi, Jeesuksen opetuslapseksi. Minäpä sanon, että Teosofisessa Seurassa on niitä, jotka Jeesuksen tuntevat. On niitä, jotka tuntevat Jeesuksen personallisesti ja saavat istua hänen jalkainsa juuressa kuulemassa hänen opetuksiaan. Eikä tämän pitäisi ketään kristittyä loukata. Päinvastoin tämä sanoma on sellainen, että jokaisen kristityn pitäisi sydämessään iloita ja rie-

muita, kuullessaan, että se suuri Mestari, joka on hänet vapauttanut pimeydestä, synnistä ja alakuloisuudesta, se elää vielä tänään ja ottaa vastaan opetuslapsen, kun hän on valmis.

Tällainen on teosofian sanoma. Eikö se ole mahtava? Meidän teosofien on kaikkia ymmärrettävä. Kun näemme uskonnollisen ihmisen, hartaan kristityn tai muun, joka on täynnä elävää uskoa, joka ei epäile vaan alati kääntyy Jumalan puoleen rukouksessaan, tulee meidän ymmärtää, että siinä ihmisessä on jotain kaunista ja suurta. Hänen sielussaan on puhjennut sellaisia ominaisuuksia, joita me kaikki tarvitsemme. Ja me tarvitsemme myöskin ateistin, epäilijän suurta tahdonvoimaa ja rehellisyyttä ja tarkkuutta, samoin kuin tarvitsemme kristityn antaumusta, rakkautta ja uskoa. Ja kun kaikkia ymmärrämme, iloitsemme, että kaikki ovat veljiämme. Kaikki kulkevat samaa suurta päämäärää kohti. Kukaan yksilö ei joudu hukkaan eikä eksy pois Jumalan luota ainiaaksi. Kaikki astumme harhaan, mutta kaikki kuljemme päämäärää kohti ja kaikki ennemmin tai myöhemmin päämäärän saavutamme.

Viisauden Mestarit.

I.

On olemassa yksi teosofinen oppi, josta erityisesti voi sanoa, että se on meidän ajallemme uusi, on ikäänkuin teosofisen liikkeen tuoma uusi ilmotus. Se on oppi Mestareista.

Ajatelkaamme esim., että Teosofinen Seura, teosofinen liike olisi julistanut maailmankatsomukseen ainoastaan syysuhteen lakia, karmaa ja jälleensyntymistä. Silloin voisimme syystä sanoa, että teosofinen liike on jonkinmoista buddhalaisuutta, jota koetetaan levittää länsimaihin, sillä buddhanuskossa, samaten selvästi myöskin hindulaisessa eli brahmauskossa, opetetaan jälleensyntymistä ja karmaa. Silloin olisi Teosofisen Seuran tehtävänä korkeintaan todistaa, että myöskin alkuperäiseen kristinuskoon kuului tämä sama oppi.

Jos taas teosofinen liike olisi julistanut maailmalle ainoastaan ihmiskunnan yleistä veljeyttä, joka perustuu siihen, että kaikki hengessä olemme yhtä, niin maailma voisi syystä sanoa, että tämä ei ole mitään erityistä uutta, sitähan muka kristinuskossakin opetetaan ja moni liike, moni seura ajaa sitä

asiaa. Kaikki sosialistit esim. sanoisivat: „veljeys-hän on meidän ohjelmassamme ja katsokaa, kuinka me teemme työtä sen toteuttamiseksi.” Jos tällä tavoin otamme minkä teosofiassa tavattavan opin tahansa, voimme aina huomata, että samaa oppia, jos tarkasti katsotaan, joku toinenkin liike, maailmankatsomus tai aatesuunta edustaa ja opettaa.

Meidän täytyy silloin kysyä: mikä teosofiselle liikkeelle antaa sen erityisen leiman, mikä oikeuttaa sille sen aseman maailmassa? Ja meidän täytyy vastata: se on itse asiassa oppi Mestareista, siitä että on olemassa ihmisiä sekä näkyväisessä että näkymättömässä maailmassa, joita kutsumme Mestareiksi.

Ja katsokaa: jos joku vastustaa teosofiaa ja teosofista liikettä, niin hän aina viime kädessä vetoo Mestareihin: „kyllähän minä voisin uskoa karmaan ja jälleensyntymiseen, mutta Mestarit — nehan ovat madame Blavatskyn keksimiä, paljasta humbugia.” Siihen juuri kieltäjä ja teosofian vastustaja viimeksi iskee. Ja he ovat silloin osanneet aivan oikeaan, nähneet itse ydinkohdan. Jos ei Mestareita ole olemassa, niin ei teosofisella liikkeellä voi olla ollenkaan sitä leimaa ja asemaa maailmassa, mikä sillä on. Sillä erityisen merkityksen teosofiselle liikkeelle antaa juuri se, että se liike perustuu erityiseen salaiseen tietoon, ettei se ole ainoastaan ulkonainen filosofinen tai ihmisystävällinen tai muunlainen liike, vaan että se on johtunut salaisesta tiedosta ja edustaa sitä.

Tämä on teosofisen liikkeen sisäisin ydin. Ja sentähden maailma aina sanoo: todistakaa, näyttäkää meille Mestarien olemassaolo. Ja madame Blavatsky teki siinä parastaan, sillä hänen tehtävänsä juuri oli vetää maailman huomio Mestarien olemassa-oloon. Mutta maailma ei tietysti katsonut tarvitse- vansa häntä ehdottomasti uskoa, ja sentähden yhä vielä uudistetaan tuo vanha huuto: todistakaa! eikä huomata, että teosofinen liike aina on vastannut: se on asia, josta voitte saada tietoa, mutta se tieto ja se todistus on teidän itsenne haettava.

Nyt niinkuin tiedämme monet teosofit sanovat nähneensä ja tuntevansa Mestareita. Oppi Mestareista ei esiintynyt teosofisen liikkeen yhteydessä vain jonakin otaksumana, mahdollisuutena, vaan tosi-seikkana, tiettyinä asiana. Ja se tieto oli silloin muutamilla teosofeilla. He ovat kertoneet maailmalle ja meille kaikille tuntevansa Mestarien olemassa-olon.

Silloin nousee kysymys: voimmeko mekin päästä näiden samojen Mestarien yhteyteen, tietoon siitä, että niitä on? Niinkuin varmaan olette kuulleet, oli madame Blavatsky ensimmäinen, joka sanoi: „Mestareita on; ne muodostavat salaisen veljeskunnan, joka on ollut sängen kauan maan päällä. Tästä salaisesta veljeskunnasta ovat lähteneet ulos kaikki ne suuret ihmiset, joita me kunnioitamme maailman vapahtajina, jumalallisina olentoina, suurina opettajina, uskontojen perustajina. Ne kuuluvat kaikki siihen veljeskuntaan ja monet muut, jotka eivät ole tulleet niin yleisesti tunnetuiksi. Salainen veljeskunta on ollut olemassa kautta aikojen eikä kuole.

Sen yksi jäsen on esim. Jeesus Kristus, kristittyjen vahtaaja.”

Kun madame Blavatsky tämän sanoi, hämmästytti se tietysti kristittyä maailmaa. Olihan opittu pitämään Jeesusta ainoana Jumalana tai pyhänä olentona, joka on ihmiskunnan yläpuolella ja lähellä Jumalaa, ja nyt tuli tällainen sanoma: hän on yksi monesta, yksi jäsen suuressa pyhässä veljeskunnassa. Tämä oli madame Blavatskyn oppi. Hänen työtoverinaan oli alusta saakka niinkuin tiedämme Teosofisen Seuran perustaja-presidentti, eversti Olcott, joka hiljakkoin on kuollut. Tämä H. S. Olcott on myöskin julkisesti kertonut, että Mestareita on olemassa, kuinka hän tuli heistä tietoon ja henkilöisesti oppi tuntemaan useampia Mestareita. Te olette ehkä kuulleet kertomuksen siitä kuinka hän ensimmäisen kerran näki Mestarin New-Yorkissa. Eräänä iltana lopetettuaan työnsä istui hän huoneessaan lukien, kun äkkiä hänen edessään oli olento, jonka hän heti tunsi Mestariksi, koska koko hänen olemuksensa säteili ylliluonnollista voimaa, viisautta ja rauhaa. Pitkän keskustelun jälkeen hän hävisi niinkuin oli tullut, ei oven kautta vaan näkymättömyyteen.¹⁾ Tämä ei suinkaan ollut ainoa kerta, jolloin Olcott sai nähdä Mestarin. Kun hän myöhemmin madame Blavatskyn kanssa muutti Intiaan, tapasi hän aivan fyysisessä ruumiissaan kaksi Mestaria ja tuli henkilöisesti heidät tuntemaan, sillä he asuivat Intiassa. Eversti Olcott siis on vakuuttanut

¹⁾ Tästä tarkemmin kirjassa „H. S. Olcottin elämäntyö.”

tuntevansa monta eri Mestaria, pari fyysillisessä ruumiissa ja muita ulkopuolella.

Mutta nämä eivät suinkaan ole ainoat, jotka ovat meille julkisesti vakuuttaneet tietävänsä Mestarien olevan olemassa. V. 1889 liittyi kuuluisa Mrs. Annie Besant Teosofiseen Seuraan. Hän oli 1870-luvulla luopunut miehestään ja koko kristinuskosta. Kauheita sieluntuskia kärsien hän tämän askeleen otti, liittyi Lontoon sosialisteihin, ateisteihin ja materialisteihin ja teki työtä Lontoon köyhimmissä kaupunginosissa kärsivien keskuudessa. Hänen kansansa oppi silloin häntä rakastamaan ja jumaloimaan ja hänestä tuli maailmankuulu, koska hän naisena otti tuon jättiläisaskelen luopuen miehestään, joka häntä sorti, ja kirkosta. Kun tämä kuuluisa nainen liittyi Teosofiseen Seuraan, herätti se tavatonta huomiota. Senjälkeen hän kyllä on säilyttänyt maineensa, pysynyt yleisesti kunnioitettuna ja rakastettuna, ja milloin hän esiintyy, on aina sali täynnä kuulijoita, mutta nyt häntä ei enää yhtä hyvin ymmärretä, kun hän on tullut teosofiksi. Häntä kutsutaan sanomalehdissä nykyajan ihmeellisimmäksi naiseksi, eläväksi arvotukseksi, samoin kuin aikoinaan madame Blavatskyakin kutsuttiin. Tällä osotetaan, ettei jakseta seurata hänen sielunsa lentoa, eikä oikein ymmärretä häntä, varsinkin koska hän julkisesti lausui ja tunnusti elämässä ja kuolemassa taistelevansa madame Blavatskyn ilmottaman suuren totuuden puolesta.

Kun madame Blavatsky kuoli ja maailma luuli, että nyt on hänen työnsä lopussa, teosofinen liike

on tehnyt tehtävänsä ja häviää omaan tyhjyyteensä, silloin muutamia kuukausia hänen kuolemansa jälkeen esiintyi Annie Besant materialistis-sosialistisessa eli niinkuin sitä kutsuttiin sekularistisessa seurassa ja piti viimeisen puheensa siltä puhujalavalta, jolta häneltä myöhemmin kiellettiin puhumisoikeus. Hän kertoi silloin, mitenkä hän oli luopunut kristinuskosta, jonka he kyllä tiesivät, ja kertoi mitä kaikkia epäilyksiä hänelle sitten oli tullut materialistisen maailmankatsomuksen suhteen, kun hän oli ajatellut elämää ja saanut kokea eräitä yliaistillisia asioita, mutta kuinka hän lopulta v. 1888 sai käsiinsä madame Blavatskyn „Salaisen. Opin”, jolloin hänelle aukeni suuri valo ja hän ymmärsi, että sieltäpäin oli etsittävä elämän arvotuksiin selvitystä, siellä kulki tie totuuden tietoon.

Senjälkeen hän liittyi madame Blavatskyyn ja tuli hänen oppilaakseen, ja madame Blavatskyn johdon alla hänessä pian kehittyi sellaisia aisteja, että hän itse pääsi salaiseen tietoon. Tässä puheessaan hän sanoi nimenomaan: „te kysytte, mitä todistuksia minulla on paitsi madame Blavatskyn antamia Mestarien olemassa-olosta, ja minä vastaan: minun oma tietoni! Sillä jolleivät ihmisen kaikki aistit yhtäikaa voi häntä pettää ja viedä hänet harhaan, niin minun tietoni Mestarien olemassa-olosta on yhtä varma kuin tietoni, että te istutte edessäni minua kuulemassa”. Näin hän sanoi ja hän siis antoi siinä personallisen todistuksen. Tämä oli vain ensimmäinen kerta. Jo yhdeksän kuukautta senjälkeen oli hän kokenut paljon enemmän ja monta kertaa sen-

jälkeen on hän ilmaissut, että hänellä on tietona se, mikä monella muulla on vain uskona.

Mutta hänkään ei ole ainoa todistaja. Liian pitkäksi tulisi tässä luetella niiden teille tuntemattomien ihmisten vieraita nimiä, jotka julkisesti ovat tunnustaneet tietävänsä, että Mestareita on. Olkoon vain mainittu yksi nimi, jonka tunnette: C. W. Leadbeater.

Me voimme nyt siirtyä niihin kysymyksiin, jotka erityisesti kiinnittävät huomiotamme.

Kysymyksemme ovat: minkätähden nuo ihmiset ovat saaneet tietää, että Mestarit ovat olemassa? ja: millä tapaa me muut voisimme päästä tietoon heidän olemassa-olostaan?

Meidän kannaltamme, jotka uskomme jälleensyntymiseen, on vastaus ensimmäiseen kysymykseen selvä ja läheinen. Me ymmärrämme, että nämä ihmiset, H. P. B., H. S. Olcott, Annie Besant, C. W. Leadbeater y. m. jossain viimeisissä ruumistuksissaan ovat antautuneet Mestareita palvelemaan, ovat tahtoneet luopua omasta itsekkyydestään ja omista persoonallisista pyyteistään. He ovat jo jossain edellisessä ruumistuksessa päässeet Mestarien yhteyteen ja ottaneet sen askeleen, mikä meillä vielä on otettavana, ja sentähden he nyt tähän elämään tullessaan kelpaavat Mestarien välikappaleiksi, opetuslapsiksi, lähettiläiksi, ei sen kautta, että he olisivat pyhiä tai täydellisiä olentoja, vaan sen kautta, että he ovat tahtoneet antaa sielunsa kaikki voimat ja kyvyt totuuden palvelukseen ja Mestarien, jotka niin sanoakseni edustavat Jumalaa. Sentähden että he

tämän tahdon ovat tahtoneet jo jossain edellisessä ruumistuksessa, sentähden Mestarit nyt tulevat heidän luokseen ja opastavat heitä, sillä se on heidän karmansa, he ovat sen ansainneet, se on ollut luonnollista heille, yhtä luonnollista kuin että Mestari ei tule meidän muitten luo.

Jos tämän ymmärrämme, silloin ymmärrämme myöskin niin sanoakseni teoretisesti, järkiperaisesti, millä tavoin me voimme lähestyä Mestareita. Mutta voidaksemme vastata tyydyttävästi tähän toiseen kysymykseemme, täytyy ensin ottaa puheeksi väite, joka usein tuodaan esiin. Sanotaan: jos on Mestareita olemassa, jos korkeita adepteja elää siellä täällä maan päällä, niin miksemme kaikki saa heitä nähdä? Eivätkö he liiku täällä meidän keskellämme? Miksi näyttäytyvät he ainoastaan muutamille? Tämä on tavallinen tapa kysyä ja siihen on vastaus vallan yksinkertainen: maailmassa on todella tätä nykyä monta salaisen veljeskunnan jäsentä, he elävät ruumistuneina ihmisten keskuudessa, mutta me emme heitä tunne. Miksi emme? Sentähden että Mestari ei ole tuo ulkonainen ruumis vaan jotain muuta. Kun he esiintyvät ulkonaisessa ruumiissaan, voivat he kulkea ohitsemme kadulla, taikka asua samalla paikkakunnalla kuin me, emmekä kuitenkaan tiedä heistä emmekä tunne heitä. Ja mihinkä tämä perustuu? Se perustuu meidän omaan harhaluuloomme.

Meillä on tavallisesti se käsitys, että jos fyysisesti maan päällä eläisi Mestari, tai joku korkea adepti, sanokaamme esim. Jeesus, niin totta kai sen

pitäisi kaikille näkyä, tulla niinkuin jossain on sanottu, kaikessa komeudessa, merkeillä ja ihmeillä. Mutta se on erehdys. Ei ole suinkaan sellaiselle korkealle olennolle välttämätöntä ympäröidä itseään merkeillä ja ihmeillä. Jos nyt Jeesus esiintyisi keskellämme ja sanoisi olevansa Jeesus Natsarealainen, niin ihmiset nauraisivat ja sanoisivat häntä pilkkajaksi ja Jumalan häpäisijäksi. Ja jos he pyytäisivät häntä todistamaan olevansa Jeesus ja näyttämään siitä merkkejä, ja hän sitten esim. parantaisi jonkun sairaan, niin sanottaisiin: senhän voi moni muikin tehdä tai sehän on pahan hengen tekoja. Ulkonaisesti ei voida tietää, kuka on Mestari tai adepti.

Mutta mihinkä perustuu tieto Mestareista, mistä riippuu, että joku voi tuntea adeptin? Se riippuu kokonaan sisäisestä tiedosta ja tuntemiskyvystä.

Meidän täytyy sielullisesti ymmärtää mitä Mestari on.

Mestareita ja adepteja on monta, heitä elää monta sataa maan päällä fyysisessä ruumiissa, ja toinen on sen-, toinen tämännäköinen. Mutta mikäli he ovat totisesti vihittyjä adepteja, sikäli he muodostavat salaisen näkymättömän veljeskunnan, joka aina on näkymättömässä maailmassa keskinäisessä yhteydessä. He ovat kaikki yhdeltä kannalta katsottuna yksi. Tämä on asian toinen puoli. Mestari ei ole ainoastaan joku personallinen olento, se ja se, vaan sellainen, joka käyttää tätä personallista näkyvää ilmennystään välikappaleena, mutta itsessään on suurempi minä, on salaisen veljeskunnan kanssa yksi suuri korkeampi personallisuus eli henki.

Tästä ymmärrämme, kuinka on syntynyt puhe esim. Jeesuksen jumalallisesta ja inhimillisestä luonnosta. Se on johtunut siitä, että korkea täydellinen ihminen eli Mestari on ulkonaisesti ihminen, samanlainen personallinen olento kuin kaikki muut. Mutta sisäisesti hän on yhtä kuin salaisen veljeskunnan minuuksien yhteinen „veljeys-minä”, ja se on lähempänä Jumalaa kuin kukaan yksityinen ihminen, se on todella Jumalan poika verrattuna ihmiskuntaan. Ihmiskunnan sydämessä asuu se yhteinen inhimillinen minä, joka vihkimättömissä ihmisissä vielä on ylhäällä „hengen taivaassa”, josta he eivät vielä ole päässeet itsetietoisiksi; mutta siitä yleisestä minästä on salainen veljeskunta tietoinen. Sen veljeskunnan muodostavat juuri ne ihmiset, jotka ovat itsetietoisia tässä yhteisessä jumalallisessa minässään, ei niin, että olisivat kadottaneet oman itsensä, vaan siten, että eivät ole personallisesti minuuksia niinkuin me vaan käyttävät minuuttaan vain välikappaleena. Heidän tajuntansa on noussut itsetietoiseksi jumalallisessa tajunnassa, joka ihmiskunnassa on yhtä, joka on meidän kaikkien takana ja sitoo meidät kaikki suureksi veljeydeksi. Se ei ole meissä muissa ihmisissä ilmennyt itsetietoiseksi, vaan näyttäytyy milloin omantunnon pakottavana äänenä, milloin intuitsionin korkeimpana lentona. Mutta salaisen veljeskunnan jäsenet ovat siitä tietoisia ja sentähden he ovat ylempänä tätä ihmiskuntaa ja toisenlaisia olentoja kuin me, vaikka he ruumiillisesti esiintyvät samanlaisina. Tästä on johtunut

kristinuskossa puhe Jeesuksen jumalallisesta ja inhimillisestä luonnosta.

Koska Mestari siis vain tajuntansa puolesta elää ihmiskunnan yhteisessä minuudessa ja jumalallisessa itsetietoisuudessa, niin ei ole hänessä mitään ulkonaisia merkkejä, vaan jotta me voisimme tuntea Mestarin, täytyy itessämme olla herännyt johonkin määrin tämä sama jumalallinen tietoisuus. Sentähden, jos nyt tahtoisimme oppia tuntemaan Mestarin, täytyy meidän kehittää itessämme sitä korkeampaa minuutta, ihmiskunnan yhteistä, jumalallista tajuntaa, joka on meidän kaikkien takana eli oikeammin yläpuolellamme. Silloin pääsemme siihen piiriin, missä Mestarit liikkuvat, ja silloin kukaties, kun synnymme uudestaan maan päälle, voi meillä olla samanlainen tehtävä opettaa ihmisiä j. n. e. kuin esim. madame Blavatskyltä ja eversti Olcottilla nyt oli. Ja silloin on aivan luonnollista, että Mestarit tulevat luoksemme ja sanovat: sinähän olet vanha opetuslapseni, nyt jatka työtä!

Mutta jotta tämä voisi tapahtua, on meidän täytynyt jossain edellisessä ruumistuksessa johonkin määrin kehittää itessämme tätä taitoa „nähdä jumalaa”, toisin sanoen jumalallista itsetietoisuuttamme. Sikäli kun jumalalliset voimat meissä kehittyvät, tulemme yhteyteen sen näkymättömän maailman kanssa, jossa Mestarit asuvat.

Kun Mestari on fyysillisellä tasolla, emme tiedä kuka hän on, kun emme näe, mitä hän tekee. Hän on kyllä pyhä olento, mutta jollei hänellä ole joku erityinen kutsumus, niinkuin Jeesuksella oli, niin

hänen työnsä on salassa, toisilla näkymättömillä tasoilla ja silloin emme voi fyysillisesti nähdä hänen työtänsä ja tuntea häntä Mestariksi. Sentähden ainoa keino, jolla varmasti voimme päästä Mestarien yhteyteen, on se, että kehitämme itsessämme sitä tietoisuutta, joka tekee meidät näkymättömän maailman itsetietoisiksi kansalaisiksi. Silloin voimme tavata Mestarin siellä ja silloin mahdollisesti saamme tavata jonkun Mestarin myös fyysillisesti.

Jos joku tulee ja sanoo: „minä olen Mestari se ja se”, niin kuinka voin uskoa? Minä en saakaan uskoa sitä. Sentähden täytyy petteureita varoa. Tahdon teille mainita, että esim. Amerikassa, missä psyykkiset ja salatieteelliset harrastukset ovat saaneet paljon vauhtia, saattaa teosofiseen looshiin ilmestyä henkilö, joka esiintymisessään tekee hyvin komean vaikutuksen ja sanoo: „minä olen adepti...” Hänellä voi olla salaisia voimia, hän voi olla suuri hypnotisoiija ja saada ihmiset uskomaan, mitä hän tahtoo. Ja kumminkin hän voi olla vaikkapa musta maagikko tai muuten itsekäs ihminen, joka hankkii rahoja lainaksi ja yhtäkkiä häviää paikkakunnalta. Sellaisia henkilöitä on esiintynyt Amerikassa ja Europassakin emmekä tiedä, milloinkaan sellainen voi tulla Suomeen, sillä kun nykyaikana on otettu nämä asiat yleisesti puheeksi, niin voi aina käyttää näitä totuuksia väärin.

Sentähden jos tulee joku, joka sanoo olevansa Mestari ja todistaa sen salaperäisillä tempuilla muka, niin — se ei itse asiassa todista mitään, sillä kukaan muu ei voi Mestaria tuntea kuin se, jolla on

sisäinen tietoisuus niillä tasoilla, joilla Mestarit toimivat. Sitä Jeesus tarkoitti sanoessaan opetuslapsilleen: „kenenkä te sanotte minun olevan?” Ja Pietari vastasi: „Sinä olet Kristus.” „Kristos” merkitsee juuri voideltu, Mestari. Se merkitsee, että tuo opetuslapsi, joka antoi vastauksen, Pietari, oli kehittänyt itsessään sellaisen jumalallisen tietoisuuden, että hän saattoi tuntea ja tietää: tuossa on Mestari, salainen veli ja samalla opettaja minulle. Hän tunsu itsensä vast'alkavaksi opetuslapseksi, mutta samalla Jeesuksen vanhaksi oppilaaksi. Ainoastaan opetuslapsi saattaa totisesti tuntea Mestarin. Senthden täytyy muitten ihmisten aina olla varoillaan, jotka eivät sisäisesti saata tuntea Mestaria.

Siis yksinkertainen ja järkipinäinen vastaus siihen kysymykseen, millä tavoin me voimme lähestyä Mestareita, on: ainoastaan siten että sisässämme opimme tuntemaan Mestarin, että itsessämme kehittämme sitä jumalallista tietoisuutta, joka ilmottaa meille Mestarin.

II.

Viime kerralla puhuessani täällä Mestareista, tuntui minusta kuin olisi moni kuulijoistani tehnyt seuraavan kysymykseen: „täytyykö, jos tahtoo olla teosofi, jos tahtoo liittyä Teosofiseen Seuraan ja jos muuten hyväksyy teosofisen työn, täytyykö välttämättä uskoa noihin personallisina Mestareihin, kun ei itse ole niitä nähnyt eikä personallisesti tunne heitä? Onhan kyllä niitä — mainittiin muutamia viime kerralla — jotka ovat nähneet Mestareita, ja voihan heidän sanansa ja esimerkinsä vaikuttaa muihin niin, että Mestarien olemassaolo alkaa tuntua mahdolliselta, mutta saattaako kukaan täydellisesti uskoa semmoiseen, jota ei tiedä? Ja vaaditaanko Teosofisessa Seurassa kaikilta jäseniltä tällainen usko?”

Tällainen ajatus ehkä heräsi monessa kuulijoistani ja sentähden tahdon toistaa mitä niin usein on sanottu näissä luennoissa ja kaikissa teosofisissa kirjoissa, että ollakseen Teosofisen Seuran jäsen tai muuten teosofi, merkityksessä jumalallisen totuuden etsijä, ei suinkaan tarvitse uskoa personallisiin Mestareihin.

Ja kuitenkin sanotaan, että Teosofinen Seura eli teosofinen liike niinkuin kaikki suuret historial-

liset liikkeet maailmassa on saanut alkunsa näistä Mestareista, että juuri näiden Mestarien veljeskunta on aina ollut suurten uskonnollisten ilmotusten alkuunpanija. Kuinka nämä molemmat näkökannat sovitetaan yhteen? Kuinka voimme samalla kertaa uskoa ja olla uskomatta?

Tämä pulma selviää siitä tosiseikasta, josta jo viime kerralla puhuin, että nim. Mestari on ikäänkuin kaksinainen käsite. Mestari on toiselta puolen elävä ihminen, äärettömän paljon kehittyneempi kuin me, mutta yksilö kuin me, ja sentähden mestariuden persoonallisia ilmennyksiä eli toisin sanoen Mestareita on monta. Mutta toiselta puolen on Mestari se yleis- eli yhteistajunta, joka on ihmiskunnan sydämessä ja josta juuri Mestari on tietoinen. Sentähden voimme puhua Mestareista ja uskoa heihin kahdella tavalla.

Nyt sanoin viime kerralla, että vastaus siihen kysymykseen, millä tavalla me voimme lähestyä Mestareita, on: ainoastaan siten, että itsessämme kehitämme jumalallista tietoisuutta, joka vähitellen vie meidät siihen suureen veljeskuntaan eli yhteistajuntaan, jossa kaikki ovat yhtä. Ja silloin nousee eteemme uusi kysymys: millä tavalla voivat ihmiset tätä jumalallista tietoisuutta itsessään kehittää?

Vastaus on tähän kysymykseen kahtalainen, riippuen siitä, puhummeko Mestareista persoonallisina olentoina vai ihmiskunnan sisässä olevana yhteistajuntana. Ja tätä pohtiessamme huomaamme, että yksilö on se, joka voi päästä tietoiseksi persoonallisista Mestareista, ja Mestareista merkityksessä ihmis-

kunnan jumalallinen yhteistajunta voivat ihmiset yhteisesti päästä tietoon. Te muistatte raamatusta Jeesuksen lauseen: „missä kaksi tai kolme teistä kokoontuu minun nimeeni, siellä minä olen heidän keskellensä.” Jos personallisesti, fyysillisesti elävä Mestari olisi keskellämme, silloin olisi meidän helppo häneen uskoa ja päästä hänen yhteyteensä personallisesti. Mutta se tapahtuu harvoin. Historiallisina aikoina on silloin tällöin joku Mestari-olento esiintynyt fyysillisesti ihmisten keskuudessa, niin että kuka tahansa on saanut hänen nähdä. Mutta muulloin, kun hän on poissa, jää meille vain tuo sääntö: „missä kaksi j. n. e.”

Mitä tämä nyt merkitsee? Tässä ei suinkaan voi olla puhe tavallisesta kokoontumisesta, sillä useinhan ihmiset tulevat yhteen viettämään jonkun hauskan hetken ilman syvempää tarkotusta. Koko tämän lauseen salaisuus piilee sanoissa „minun nimeeni”. Jos nämä sanat ymmärrämme, silloin olemme saaneet ikäänkuin avaimen koko lauseeseen. Mikä on „minun nimeni?” Mikä on Jeesuksen nimi? Uudessa testamentissa sanotaan: „Jeesus, joka kutsuttiin Kristus.” Kristus merkitsee „voideltu”. Voideltu miksi? Kuninkaaksi voideltu. Minkälaiseksi kuninkaaksi? Ihmiskunnan, luomakunnan kuninkaaksi. Ja tämä Kristus, kuningas, ei suinkaan merkitse sortajaa vaan isää, veljeä, sellaista olentoa, jonka koko sydän on täynnä ajatuksia muitten puolesta, joka todellisuudessa on ihmisten hallitsija sen kautta että hän tahtoo ainoastaan kaikkien ihmisten parasta. Kuningas on se, joka ei ajattele itseään

vaan ainoastaan muita. Mestarin sydämeen ei mahdu itsekäs ajatus, vaan se on aina täynnä rakkautta ja hyvää tahtoa kaikkia muita kohtaan. Mutta kuningas, kuninkaaksi voideltu Mestari merkitsee muutaakin. Todellinen, hyvä kuningas tietää kaikki, mitä hänen valtakuntansa kansalaiset tarvitsevat. Mestariakin tietää kaikkien sydämiä salaisuudet, tietää mitä me kaikki ajattelemme ja tunnemme ja tahdomme ja tarvitsemme, hän tuntee elämän ja kuoleman salaisuudet. Siis merkitsee lauseemme: „missä kaksi tai kolme kokoontuu minun nimeeni” samaa kuin: „kokoontuu siinä hengessä, joka uhkuu rakkautta kaikkia kohtaan ja tietoa kaikista asioista.” Silloin on Mestari läsnä, kun kaksi tai kolme tulee yhteen siinä vilpittömässä tarkoituksessa, että he lähettäisivät maailmaan pelastavia, auttavia ja rohkeasevia ajatuksia ja tunteita, että he yhdessä etsisivät totuuden tietoa, jumalaa. Silloin Mestarin henki, Mestarien suuri veljeskunta voi ottaa asuntonsa heidän sydämeensä ja sieluunsa, täyttäen heidät rakkautella kaikkia kohtaan ja valaisten heidän järkensä, niin että se näkee totuuden intuitiivisesti.

Tässä nyt ei ole puhettakaan siitä, että ne, jotka näin Mestarin nimeen kokoontuvat, olisivat täydellisiä, pyhiä tai maailman silmissä moitteettomia ihmisiä. Se ei ole mikään ehto, jotta Mestarin läsnäolo olisi mahdollinen. Ehtona on, että heidän sydämensä uhkuu epätsekkyttä ja rakkautta ja että heidän järkensä halajaa totuutta. Kun tahtomme on puhdas, silloin ja ainoastaan silloin voi Mestarin voima virrata meihin. Mutta jos ihmistä vähimmä-

säkin määrässä häiritsee tällaiset ajatukset ja tunteet: „minä olen puhdas, olen moitteeton ihmisten silmissä, minä en ole tehnyt törkeätä syntiä eikä minua vaivaa mikään vika”, silloin ihmisen sydän lankeaa siihen, jota on kutsuttu farisealaisuudeksi. Silloin hän erottaa itsensä muista ihmisistä, ja se merkitsee, että Mestari, veljeys- eli yleistajunta, ei voi hänen sieluunsa vaikuttaa. Ainoastaan silloin kun ihmiset kokoontuvat ajattelematta omaa itseään ja personallisuuttaan, kun he sielussaan tahtovat sitä hyvää, jota maailma kaipaa, silloin Mestarin voima voi astua heidän sieluunsa. Tästä näemme selvästi, mitenkä ihmiset yhdessä voivat lähestyä Mestareita.

Ja joka kerta kun maan päällä on esiintynyt suuri opettaja ja hänen kuolemansa jälkeen on perustettu uusi uskonto, on ensi alussa tapahtunut näin: uskovaiset ja opetuslapsiksi pyrkivät ovat kokoontuneet säännöllisesti ja aikaa myöden muodostaneet oman piirin eli seurakunnan, jota on elähtänyt senlaatuinen pyhä tahto.

Nyt on meidän päivinäimme perustettu Teosofinen Seura, jolla on samanlainen tarkoitus ja päämäärä kuin muinoin uskonnollisilla seurakunnilla. Sekin on tarkotettu olemaan oppikouluna, jos saan käyttää sitä sanaa, ihmissieluille, että he yhdessä oppisivat lähestymään Mestareita. Sentähden kun Mestareilta on kysyty, millä tavoin meidän aikamme paraiten voimme heitä lähestyä ja heitä palvelella, ovat he sanoneet: „Teosofisen Seuran kautta.” Tietysti he eivät ole poissa mistään inhimillisestä

harrastuksesta eivätkä suosi erityisesti yhtä liikettä tai seuraa muiden kustannuksella. Heidän silmäinsä edessä on koko ihmiskunta ja sen kehitys ja pelastus. Mutta samoin kuin jollakin yksilöllä voi olla parempi tieto heistä kuin ihmisillä yleensä, samoin he aina ovat tahtoneet, että olisi joku ryhmä ihmisiä, joka paremmin voisi ottaa vastaan heidän voimansa kuin muut ihmiset. Sentähden Teosofinen Seura on nyt heidän voimansa kanavana. Kuitenkaan ei meidän pidä luulla, että Teosofinen Seura ja teosofinen liike voi olla ja pysyä Mestarien välikappaleena ja kanavana, olkoon se minkäläinen tahansa. Sen omasta käytöksestä riippuu, voiko se jatkaa, mitä se alussa oli, ja pysyä Mestarien hengelle uskollisena, niin että Mestarit voivat käyttää sitä välikappaleenaan.

Me huomaamme helposti, mikä estää ihmisjoukkoa olemasta Mestarien välikappaleena. Se on kaikenmoinen riita, eripuraisuus ja pahansuopuus; se mikä erottaa meidät toisistamme, erottaa meidät myös Mestareista. Mutta mikäli keskuudessamme vallitsee veljesrakkaus, hyvä tahto, yhteinen pyrkimys ja halu voida kerran seisoa Jumalan kasvojen edessä, sikäli kelpaamme Mestarien välikappaleeksi seurana.

Jos sitten kysytään, millä tapaa ihminen yksityisesti voi päästä tietoon Mestareista, kuuluu vastaus: siten että hän kulkee sitä tietä, jota on kutsuttu kaidaksi tieksi. On välttämätöntä, että hänessä elää se veljeyden henki, josta jo olen puhunut, se on ensimmäinen ehto, ja toisessa sijassa tulee hänen

yksilöllinen kehityksensä ja puhdistuksensa. Sillä kun ihminen on osana sellaisessa joukossa, jossa Mestarien voima voi vaikuttaa, merkitsee se, että hän jo sisässään tuntee Mestarit, tietää, että Mestari on kuningas, veli ja kaikkien ihmisten rakastaja. Vaikkei hän uskoisikaan, että on personallisia Mestareita — se ei ole välttämätöntä — tuntee hän jo sydämessään Mestarin voiman, tuntee sen, jota voimme kutsua Jumalaksi, hyvän voimaksi, totuudeksi, miksi tahdotte, ja tätä tuntiessaan hän tuntee Mestarin.

Ja kun hän sitten kaidalla tiellä pääsee jonkun personallisen Mestarin yhteyteen, hänen opetuslapsukseen, on se aivan kuin hän heräisi vanhan ystävän tuntuon, jota hän jo kauan on rakastanut. Tällä muistontapaisella herämyksellä onkin syvemmät syynsä. Monet meistä ovat olleet mukana kun joku suuri uskonto on perustettu. Monet meistä ovat olleet mukana kristikunnan ensi aikoina eli jo silloin, kun Jeesus kulki Galilean vuorilla, tai silloin, kun Buddha vaelsi Indian viidakoissa lohduttaen ja opettaen, tai kun joku muu opettaja on fyysillisesti vaeltanut ihmisten kesken kaikkien tuntemana. Ja miltei kaikki ihmiset ovat olleet mukana Atlantiksella, jolloin suuret, mahtavat olennot seurustelivat vapaasti ihmisten kanssa.

Mitä nyt tämä merkitsee, että olemme eläneet Mestarien aikana? Se merkitsee, että ehkä olemme nähneet Mestarin, saaneet häneltä sanan tai silmäyksen, kukaties olleet hänen opetuslapsenaan. Emme ole olleet hänen vihityitä opetuslapsiaan, mutta

olemme kukaties suuressa kansanjoukossa seuranneet Jeesusta, kun hän kulki Galileassa, tai Buddhaa Intiassa. Kuulimme kerrottavan, että jossakin on sellainen ihmeellinen olento, joka sairaita parantaa ja kaikkia tahtoo auttaa, olemme menneet häntä näkemään ja kenties saaneet katseen hänen jumalallisista silmistään. Ja Atlantiksella monet meistä olivat noiden siellä elävien olentojen seurassa, vaikka sitten vaivuimme syvälle syntiin, kun aloimme harjottaa mustaa magiaa. Tavalla tai toisella on miltei jokainen ihmissielu personallisesti nähnyt Mestarin tai kuullut jonkun Mestarin opettavan. Ja silloin ymmärrämme, että päästäksemme tietoon personallisista Mestareista ja tullaksemme jonkun Mestarin erityiseksi opetuslapsiksi, tulee meidän vain päästä tietoon siitä Mestarista, joka nyt jo on opettajamme, koska me jo ennen olemme joutuneet hänen vaikutuksensa alaisiksi. Kysymys on ainoastaan siitä, että suomukset putoaisivat silmistämme, että kaikki mikä estää meitä näkemästä Mestaria personallisesti, häviäisi. Mikä se meitä estää? Oma itsemme, omat ruumiimme, fyysillinen, astralinen ja mentaalinen. Mentalinen ruumiimme estää sen kautta, että ajatuksemme ovat kaukana Mestarista, että epäilemme heidän olemassaoloaan ja unohdamme entiset kokemuksemme heistä, että mielikuvituksemme on täynnä itsekkäitä ajatuksia. Tunneruumis taas sen kautta, että se väreilee tunteissa, jotka ovat sopimattomia Mestarin läsnäollessa. Fyysillinen ruumiimme puolestaan on siksi karkea, kehittymätön ja sen aivojen väreilyt siksi hitaat, että tajuntamme,

joka toimii aivojen kautta, on estetty ottamasta vastaan sitä tietoa, mikä meillä mahdollisesti jo on korkeammassa minässämme, omassa itsessämme sieluina. Varsinkin kun meitä on monta yhdessä ja tunnemme sisässämme Mestarin hengen, on se tietona korkeammassa minässämme, mutta juuri sen tähden että alempi ajatusruumiimme, tunne- ja fyysillinen ruumiimme eivät voi väreillä korkeamman minämme tiedon mukaan, emme näe Mestaria, vaikka todella joku sellainen personallisesti olisi läsnä seurassamme. Silloin kun kokoonnumme Mestarin nimeen, ei välttämättä aina ole personallinen Mestari läsnä, mutta hänen tajuntansa, hänen tietoisuutensa on läsnä. Mestari elää kaikkialla yht'aikaa, vaikkei hän personallisesti astu alas alemmille tasoille meidän keskellemme. Se tapahtuu ani harvoin eikä Jeesus sitä lupauksellaan tarkoittanut. Mestari, jonka tajunta liikkuu korkeilla tasoilla ja joka tietää, mitä sisässämme liikkuu, hän huomaa, milloin meitä on monta yhdessä, jotka pyrimme ajatuksissamme Jumalan luo, ja hän tulee silloin tajujeksi meissä. Mutta hänen ajatuksensa on samalla hänen elävä itsensä, ja jos meidän sokeutemme hetkeksi poistuisi, voisimme nähdä Mestarin loistosaan, olkoon, että hän itse on läsnä tai ainoastaan hänen elävä ajatuksensa. Ja silloin muuttuisi alemmassakin minässämme tiedoksi se, mikä toistaiseksi voi olla ainoastaan usko.

Kun taas yksilö yksin vaeltaessaan pääsee oman jumalallisen opettajansa tuntoon, silloin on tapahtunut käännekohta hänen elämässään. Silloin epäi-

lys ja epätieto on ainiaaksi kadonnut hänen sielustaan ja hänen sydämensä on täyttynyt rauhalla, joka käy yli ymmärryksen. Se onkin asia, josta ei voi kielen puhua.

Mitä on henkinen elämä ja kuinka voimme sitä itsessämme kehittää?

Kun teemme kysymyksen: mikä on ihmisen henkinen elämä? silloin siihen vastataan eri tavalla. Muutamat sanovat, että se on samaa kuin hänen älyllinen, intellektuaalinen ymmärryselämänsä. Ihminen elää henkistä elämää silloin kun hän kehittää ymmärrystään ja järkeään, kun hän ajattelee ja järjen avulla pyrkii tietoon. Tieteellinen työ esim. on henkistä elämää.

Toiset taas sanovat, että henkinen elämä on jonkinmoista tunne-elämää, etupäässä uskonnollista tunne-elämää. Näin ovat uskonnolliset ihmiset kristikunnassa aina väittäneet. Ihmisen on kehitettävä tunne-elämänsä niin että se tulee hänelle uskonnoksi. Sitä varten pitää hänen käydä kirkossa, uskoa Jumalaan ja täyttää sydämensä kaikenmoisilla ylevillä mielialoilla. Tätä nämä toiset sanovat henkiseksi elämäksi.

Mutta minun nähdäkseni molemmat nämä vastaukset ovat puolinaisia, ja jos me tahdomme rajoittaa ihmisen henkistä elämää erityiseen puoleen hänen sielussaan, niin minusta molemmat ovat vääriä, sillä henkinen elämä ei ole samaa kuin ymmärryk-

sen tieteellinen tai filosofinen kehittäminen eikä samaa kuin uskonnollinen tunne-elämä, vaan näiden kummankin sieluntoiminnan tarkoitus on vain herättää varsinaista henkistä elämää. Ihmistä koetetaan ikäänkuin viekotella henkiseen elämään osaksi ymmärryksen avulla osaksi tunteitten, vaikkei hän itse sitä tiedä eikä kukaan muu häntä viekottele kuin elämä itse. Sillä henkisen elämän käsite, jos tahdomme sitä sanaa käyttää teknillisessä eli ammatillisessa merkityksessä, tarkoittaa jotain ymmärryksen ja tunteen yläpuolella olevaa. Muistakaamme, että ihminen on sielultaan eli hengeltään kolminainen olento. Hän ei ole ainoastaan ajatteleva ja tunteva olento vaan myöskin tahtova, ja henkinen elämä on hänen tahtonsa elämä. Ihmisen itsetietoinen tahdon-elämä herätetään osaksi ymmärrys-, osaksi tunne-elämän välityksellä. Kun ihmiset ahkerasti kävivät kirkossa, kuuntelivat saarnoja ja uskoivat kirkon oppiin, niin tuo uskonnollinen tunne-elämä saattoi herättää heidän henkisen tahtonsa. Monet jäivät ainiaaksi tuohon uskonnolliseen tunne-elämään, mutta toisissa heräsi henkinen tahto. Samaten meidän päivinämmä filosofisen totuudenetsinnän — ja sanoikaamme myöskin teosofisen totuudenetsinnän — tarkoitus on herättää ihmisen henkinen elämä, hänen tahtonsa elämä. Ennen, jolloinka uskottiin sokeasti, saattoi henkinen elämä herätä tunteen välityksellä, ymmärryksestä huolimatta. Nyt eivät ihmiset — ei ainakaan kaikki — jaksakaan uskoa, koska heidän järkensä on siksi kehittynyt, että he myöskin tahtovat nähdä järjellään, ennenkuin uskovat. Ja sentähden

on nyt välttämätöntä, että ymmärrystä kasvatetaan filosofisesti, järkevästi, niinkuin esim. tapahtuu teosofisessa liikkeessä. Se on välttämätöntä, jotta ihminen sitten voisi uskoa tai sanoaksemme toisin, jotta hänessä voisi herätä henkinen tahdonelämä.

Ja mitä se merkitsee, että henkinen elämä on tahdon elämää? Kaiken henkisen elämän a ja o on, että ihminen tulisi yhdeksi Jumalan kanssa, että ihmisessä pääsisi vaikuttamaan se voima, joka ylläpitää koko tätä maailmankaikkeutta, että hänessä pääsisi tietoiseksi se elämä, joka koko suuresta maailmankaikkeudesta tekee kokonaisuuden. Ja siinä tulee kysymykseen juuri tahto, sillä ihmisen tahto on joko elämän tahtoa vastaan tahi sen puolella. Ihmisen tahto erottaa hänet Jumalasta, jos hän tahtoo jotain muuta kuin Jumalaa, kuin sitä, joka on kaiken takana ylläpitäjänä ja hallitsijana. Hänen tahtonsa erottaa hänet henkisestä elämästä, kun se on personallinen, itsekäs, kaikkeutta vastaan. Mutta kun ihmisen tahto halajaa samaa kuin se elämä, joka on kaikkialla, kun hänen tahtonsa yhtyy Jumalan tahtoon, silloin ihminen elää henkistä elämää.

Siis kaikki riippuu hänen tahdostaan, hänen mukautumisestaan Jumalan tahtoon. Mutta sitten kysytään, mikä on Jumalan tahto, ja jokainen ihminen, joka on vähänkin henkinen, tietää, että jokaisen ihmisen sisässä, olkoon hän henkisesti herännyt tai ei, elää Jumalan tahto, joka vaatii hyvään, totuuteen, puhtauteen ja kaikkeen pyhyyteen ja kauuteen. Se asuu alati hänen sisässään ja ikäänkuin vakuuttaa hänelle, että tämän tahdon toteuttamisessa

on iankaikkinen autuus. Ihminen vaistomaisesti tietää, että hänen autuutensa välttämättömästi riippuu siitä, että hän tahdossaan tulee yhdeksi Jumalan kanssa, että hän tahtoo mitä Jumala tahtoo. Ja jokaisen ihmisen sisässä asuu Jumala, koska jokainen syvimmissä sisässään tahtoo totuutta, rakkautta, sopusointua, rauhaa.

Tämä on henkisen elämän alku. Kaikki ihmiset eivät ole tietoisia siitä. He voivat joskus tuntea sisässään sellaisia outoja tunteita ja ajatusvälähdyksiä, mutta eivät osaa panna niihin arvoa, eivät tiedä, että ne ovat Jumalasta. Ja sentähden useimmat elävät epätietoisina siitä, että heidän sisällään on Jumala, ja sentähden he etsivät oman tahtonsa tyydytystä. Tämä itse asiassa merkitsee, että he etsivät Jumalan tahtoa tietämättään, sillä ihmisen sielu ei saa lopullista rauhaa, ennenkuin hän löytää itsensä Jumalassa. Hän etsii onnea, hän saavuttaa ja pettyy, hän etsii uudelleen ja on levoton ja rauhaton, kunnes hän oivaltaa sisimpien tunteittensa ja ajatustensa arvon. Kun hän herää henkisesti, näkee hän ainoastaan, että tuo pyhä tahto, joka elää hänen sisässään, on todellinen elämä. Ihmisen herääminen itsetietoiseen henkiseen elämään merkitsee, että hän näkee, mitä elämä on, näkee, että hän oikeastaan tahtookin Jumalaa, ja jos hän silloin uskaltaa ruveta elämään tämän tahtonsa mukaan, rupeaa hän vaeltamaan sitä tietä, joka vähitellen vie hänet täydellisesti Jumalan luokse ja tekee tuon jumalallisen tahdon hänen sisässään täysin eläväksi ja itsetietoiseksi, niin että hänestä tulee Jumala.

Kun me näin tiedämme, mitä on henkinen elämä, ja olemme saaneet siitä käsityksen, huomaamme, että juuri meidän aikanamme kaikenmoinen filosofinen ajattelu ja totuuden etsintä järjen avulla on välttämätön, sentähden että se lopulta vie meidät siihen, että meidän täytyy uskoa henkiseen elämään ja Jumalaan. Kun ihminen nyt herää henkisesti ja tahtoo ruveta kulkemaan henkisen kehityksen tietä, tarvitsee hän neuvoja ja apua. Silloin on hyvä, jos ne, jotka ovat vähän kokeneemmat, sanovat hänelle, kuinka hän voi sitä henkistä elämää itsessään kehittää ja mitä se on.

Nyt voimme erottaa kaksi puolta henkisessä elämässä. Toista voisimme kutsua negatiiviseksi eli kielteiseksi puoleksi, toista positiiviseksi. Edellinen on ihmisen suhde siihen „pahaan”, mikä häntä estää elämästä henkistä elämää. Positiivinen puoli on taas ihmisen suhde siihen „hyvään” voimaan, joka auttaa häntä elämään henkisesti.

Ottaaksemme ensin puheeksi negatiivisen puolen eli ihmisen suhteen pahaan, niin voimme sanoa yhdellä sanalla, mikä on jokaisen henkisesti elävän ihmisen tunnusmerkki: hän on „syntinen”, hän on synnin tekijä. Sellaiset ihmiset, jotka eivät elä henkisesti, eivät tee syntiä. Voimme kyllä syystä kysyä, onko sellaisia ihmisiä, joilla ei ole mitään aavistusta henkisestä elämästä. Mutta teoretisesti puhuen ne, jotka eivät ole henkisesti heränneet, eivät tee syntiä. Ne ovat omasta mielestään täydellisiä, — ja meidänkin mielestämme täydellisiä, sillä heiltä ei voi enempää vaatia.

Mitä sitten merkitsee sana „synti” ja synnintekijä? Onko sillä sellainen alentava merkitys, jollainen on sille annettu kirkollisesti? Kaukana siitä: se on kunniallinen kunnianimi, sillä se, joka ei ole synnillinen, ei elä henkistä elämää. Henkisen elämän tunnusmerkki on se, että ihminen tekee syntiä. Mutta mitä tämä käsite silloin merkitsee? Tarkastakaamme, mitä se merkitsee alkukielellä. Uudessa testamentissa, jossa sitä käytetään, on tämä syntisana *hamartia* ja synnin tekemisestä käytetään tekosanaa *hamartanoo*, joka merkitsee: „minä en osaa maaliin”. Minä ammun, mutta en osaa maaliin. Ja tästä saamme mainion kuvan, sillä se, joka ei osaa maaliin, hän kuitenkin ampuu. Ne jotka eivät ammu ollenkaan, eivät tiedä maalista mitään, mutta se, joka ei osaa maaliin, on ensin ampunut. Se on ihmisen henkinen tahto, joka tahtoo totuutta ja ampuu siihen päämaaliin, mutta ei osaa. Me näemme jumalallisen täydellisyyden, oikean henkisen elämän ihanteen sisässämme, näemme, että se on oleva täydellistä kaikessa kauneudessa ja äärettömässä sisäisessä hyvän voimassa. Ja ihminen ei saavuta sitä täydellisesti, ennenkuin hän itse kulki on päässyt siihen maaliin ja tullut yhdeksi tuon suuren jumalallisen voiman kanssa. Mutta ennen sitä jo hän sydämestään tahtoi sen saavuttaa, tahtoi siinä olla ja hän ikäänkuin ampuu siihen, mutta ei osaa, hän tekee syntiä. Hänessä herää silloin kaikenmoiset voimat ja suuret intohimot. Kuta henkisempi ja vahvempi ihmisen tahto on, sitä enemmän hänellä niin sanoakseni on kiusauksia, häntä kohtaa kaiken-

moista, mikä viettelee häntä personallisuuden palvelukseen, itsekkyyteen, pahaan. Sisimmässään hän tahtoi jo olla päämaalissa, mutta hän ei siihen osaa vaan tekee syntiä, erehtyy, lankee. Tätä nimeä tahdomme käyttää. Synnin tekeminen on välttämätöntä, jotta ihminen oppisi ampumaan ja päämaalia lähestymään. Sillä jos hän, ennenkuin on tullut päämaaliin, ampuu ja osuu, niin hän luulee olevansa päämaalissa ja kääntyy ympäri huudahtaen: „minä olen jo saavuttanut päämaalin!” Hän tulee niin iloiseksi ja ylpeäksi, että hän luulee itsestään liian paljon ja sanoo, vaikkei hän sitä itse tahtoisikaan: „katsokaa!” Ja heti elämä muitten ihmisten ja kaikenmoisten kokemusten muodossa vastaa: „näytä, että osaat”. Hän ampuu uudestaan eikä osaa, sillä ihminen on täydellinen vasta silloin, kun hän on itse kulkenut päämaaliin, jolloin ei hänen enää tarvitse tehdä syntiä, ampua ja olla osaamatta. Silloin vasta kun hänen ei enää tarvitse tehdä väärin, on hän saavuttanut päämaalin, ja hän saavuttaa sen siten, että hänessä elää henkinen tahto, joka pakottaa ampumaan.

Mutta nyt tulemme henkisen elämän toiseen osaan, jota kutsuimme positiviseksi. Ja mieleemme muistuu, mitä samassa uudessa testamentissa vapahtajasta sanotaan: „minä en tullut pelastamaan terveitä, vaan sairaita, syntisiä.” Minä olen tullut pelastamaan, sanoo vapahtaja, niitä ihmisiä, jotka näin ampuvat osaamatta, jotka tekevät syntiä, jotka siis pyrkivät henkisesti elämään eivätkä osaa. Mitä on tämä vapahtaja? Se on totuuden henki, Juma-

lan poika, Kristus, joka on vapahtaja, Jumala, silloin kun se on tullut itsetietoiseksi ja ilmenee ihmisessä. Ja se tulee ainoastaan syntisille, pelastamaan niitä, jotka sitä kaipaavat, jotka tahtovat Jumalaa ja päämaalia.

Ja millä tavalla se tulee syntisiä pelastamaan, täyttämään ihmisen niin, että hän ymmärtää kulkea eteenpäin eikä enää ampua? Me emme voi määrätä sen tulemista. Me emme voi sanoa, millä tavalla se tulee. Me emme ole Jumalan poikia. Mutta se elämä tulee itsestään, silloin kun me totisesti olemme syntisiä tässä merkityksessä, että tahdomme päämaalia ja koetamme sitä saavuttaa, koetamme uudestaan ja yhä uudestaan ja aina lankeemme. Siihen ihmiseen, joka tällä tavalla on syntinen, tulee vapahtava elämä, Jumalan elämä. Ja mitä se merkitsee? Se tulee niinkuin hiljainen tuulihenki, josta emme tiedä, mistä se puhaltaa. Sentähden sitä kristillisessä kirkossa on kutsuttu sanalla *kharisma*, joka alkuaan merkitsee „iloa”, vaikka se on käännetty „armo”. On ruvettu puhumaan Jumalan armosta. Sekin on kauris sana, mutta oikeastaan se merkitsee ilo, Jumalan ilo. Se tulee ilona ja täyttää ihmisen sielun ja sanoo: „ole rauhassa, poikani.” Kun tämä Jumalan henki tulee ihmisen sisään, kutsuu se heti häntä pojaksi. Ihminen tulee olemaan siihen samassa suhteessa ja asemassa kuin poika isään. Sentähden tuo isän nimi, jonka Jeesus Kristus antoi, on ihmeellisesti oikea. Jumala on isämme, ja „uskokaa isään” on sattuvasti sanottu, sillä ihminen tulee

Jumalan pojaksi, kun hän on äärettömän epätoivoisesti koettanut järjellään tai tunteellaan käsittää Jumalan eikä ole onnistunut ja jo heittänyt kaikki yritykset: „menkää hiiteen! Jos ei Jumala minusta välitä, niin samantekevää!” Silloin tulee Jumala ihmisen sisään ja sanoo: „minun poikani, minä rakastan sinua.” Ja silloin on ihminen herännyt isän tuntemiseen, tullut tuntemaan, että on olemassa mystillinen, ihmeellinen elämä, jota hän kutsuu isäksi, koska se kutsuu häntä pojaksi. Ne ihmiset, jotka tämän ovat kokeneet, voivat sanoa, että kun henki puhuu ihmisen sisässä, tuntuu siltä kuin toinen olento kuultavasti puhuisi. Se ei ole samaa kuin hän itse itsellensä jotain sanoisi, vaan ääni kuuluu ulkoa, niinkuin sanotaan: „pilvistä kuuluu ääni”. Vieressä seisova ei sitä kuule, mutta ihmiselle se on kuin ulkopuolelta tuleva ääni, joka sanoo: „poikani, ole hyvässä turvassa”, ja silloin henki on tullut ihmiseen. Jos hän ei silloin isäänsä kiellä, vaan uskoo ja tahtoo ruveta elämään yhteydessä totuuden hengen kanssa, joka on kaikkialla, niin hän kuuntelee sen ääntä ja tottelee. Silloin hänelle alkaa uusi elämä. Hänen sielunsa täyttyy ihmeellisellä rauhalla ja siunauksella, eikä se ole ainoastaan sellainen omantunnon rauha, joka tulee kun ihminen on tehnyt hyvän työn. Tämä omantunnon tyydytys on ikäänkuin kaipuuta ja ennustusta hengen rauhasta. Mutta hengen rauha on vielä ääretön ilo ja autuus, joka ihmisen täyttää. Ihminen tietää silloin kokemuksesta olevansa aivan toinen olento kuin se personallinen ihminen, mikä

hän on ulkonaisesti, hän tietää olevansa Jumalan poika, joka nyt on syntynyt ja alkaa kasvamisensa. Jos hän ei isäänsä kiellä, niin hän kasvaa.

Ja silloin ihmisen suhde pahaan tulee kerrasaan toiseksi. Silloin hän eli Jumalan henki hänessä kuiskaa: „ei ole mitään pahaa, sillä katso: kaikki vie hyvään loppupäätökseen, iankaikkiseen autuuteen, siihen kuningaskruunuun, joka jokaista ihmistä odottaa”. Sillä tavalla ihminen tulee yhteyteen Jumalan tajunnan kanssa, joka elää maailmassa kaikkien ihmisten yläpuolella, ja hänet täyttää ihmeellinen tieto siitä, että kaikki on lopulta hyvää, ja se antaa hänelle ihmeellistä voimaa ja tekee hänen suhteensa pahaan aivan toisenlaiseksi. Hän sanoo: „siunattu olet sinä olemiseni Jumalan kanssa, sillä kaikki on hyvää”. Ja silloin on hänen taistelunsa lopussa, sillä Jumala taistelee hänen puolestaan. Ihmisen ei tarvitse enää kamppailla niinkuin hän ennen kamppaili, kun se oli hänen velvollisuutensa, sentähden että Jumala ei vielä ollut hänen tajunnassaan. Ennen hänen täytyi kamppailla pahaa vastaan, sitä vastaan, jota yhteisellä suostumuksella nimitettiin pahaksi, ja se kamppailu oli väliin vaikea ja väliin hän sai tuntea omantunnon rauhaa. Mutta nyt kun Jumalan henki häneen tuli, on taistelu lopussa ja rauha sydämessä: „kun sinä Jumala, joka olet hyvä, asut sisässäni, sinä joka olet ilo ja terveys ja voima ja ihanuus, niin kaikki muu pysyy poissa”. Ihmisen ainoaksi silmämääräksi tulee silloin, että Jumala hänet täyttäisi, se tulee hänen elämänsä vaatimukseksi ja hän tuntee ja tietää to-

siksi ne sanat: „jos kuuntelet aina totuuden ääntä, joka sisässäsi puhuu, silloin minä olen luonasi.” Mutta jos ihminen vapaaehtoisesti kääntyy siitä pois, silloin sekin vetäytyy pois, mutta sekään ei tapahdu ikuisiksi ajoiksi; — vaikka ihminen on kääntynyt pois ja unohtanut, että Jumala on hänen sisässään, niin se ei merkitse, että Jumala ei enää olisi hänen sisässään. Kun Jumala kerran on tullut tietoiseksi hänessä, niin joskin pimeys tulee hänen silmiensä ja muuri korviensa eteen, niin ettei hän kuule eikä näe, on se ainoastaan harhaa, sillä kun hän taas kääntää katseensa sisäänpäin ja avaa korvansa Jumalan äänelle, niin Jumalan elämä taas paistaa hänessä, ja jollei se tulisikaan, on ihminen kuitenkin tyyni ja tietää, että se tulee, kun se tahtoo. Hän heittää kaikki Jumalan huoleksi.

Te näette, kuinka kaikki se, josta on puhuttu kristillisessä kirkossa, on totta, kuinka se syvästi ymmärrettynä näyttäytyy todeksi, kun emme pidä kiinni opinkappaleista ja sanoista, vaan huomaamme hengen niiden takana, ja huomaamme, että se on totuus, kun itse saamme sen kokea. Ja silloin me tulemme uskonnon ystäviksi. Jos kohta näemme, että kirkoissa on paljon erehdyttä, emme kuitenkaan voi asettua uskontojen ja kirkkojen vihollisiksi, niinkuin sellaiset ihmiset, jotka eivät ole henkistä elämää tässä suhteessa kokeneet, tahtovat tuomita uskonnot valheeksi, sentähden että he eivät huomaa niissä henkeä, ja tahtovat kirkotkin pois. Mutta henkisesti herännyt ihminen tahtoo, että kaikessa pääsisi totuus esiin. Hän huomaa erehdyksen

ja valheen monessa kohdassa vallitsevan ja totuuden olevan piilossa, mutta hän ei tahdo, että yhdet muodot häviäisivät, jotta toisia tulisi sijaan, vaan tahtoo, että henki tulisi eläväksi, totuus pääsisi näkyviin — ja silloin totuus itse repii alas ne muodot, jotka ovat valheellisia ja vääriä. Mutta hän ei tahdo alkaa muotoja alasrepimällä, vaan hengen eläväksi tekemisellä. Kun ihmisessä on herännyt henkinen elämä, kun hän on päässyt negativisesta puolesta positiviseen, niin että hänen oma tahtonsa on yhtynyt maailmankaikkeuden suureen tahtoon, silloin hänen täyttää onni ja autuus ja hän tietää tuon, josta kaikissa maailman uskonnoissa puhutaan, että ikuinen autuus on saavutettavissa ja että se ihminen, joka ei ole sitä saavuttanut, vaeltaa ikäänkuin pimeydessä, kadotuksessa, kuolemassa, niinkuin kirkollisella kielellä sanotaan. Se ei merkitse, että ihminen olisi ikuisesti kuollut ja ikuisessa helvetissä, vaan se tila, joka on alapuolella tätä autuuden tilaa, on aina sellaista kuolemaa, että siinä tilassa oleva yhä syntyy ja taas kuolee, kunnes hän herää henkisesti. Silloin kun ihminen alkaa elää henkistä elämää, alkaa hän kulkea sitä tietä pitkin, joka vähitellen nostaa hänet pois elämän pyörästä, iankaikkisesta kiertokulusta, niin ettei hänen aina tarvitse vaeltaa helvetin, kiirastulen, kuoleman ja elämän läpi. Kaikki nuo tilat ovat ihmisen sisässä, mutta myöskin objektivisessä maailmassa. Hän syntyy maan päälle ja aina hänellä on helvetti tai taivas sisässään. Ne vaihtelevat aina, koska aineellisessa, ilmenneessä maailmassa elämä aina vaihtelee.

Elämä ei milloinkaan pysy paikallaan. Mutta kun ihminen nousee ylemmäksi, yhtyy vapahtajaan, astuu siihen Jumalan valtakuntaan eli sille tasolle, joka on ylempänä tätä kolminaismaailmaa, silloin hän vapautuu ennemmin tai myöhemmin elämän kiertokulusta ja pääsee ikuiseen autuuteen, tuntee sen merkillisen asian, jonka Jumala tuntee, että ilo ja suru yhdessä ovat autuus. Niin kauan kuin ne ovat erillään, kulkee ihminen ilosta suruun, mutta kun hän nousee henkiseen elämään, niin hän kyllä voi elää ilmenneen maailman ilossa ja surussa, kärsimyksissä ja nautinnoissa, mutta ne ovat nyt sulautuneet yhdeksi suureksi riemuksi ja autuudeksi ja hän tietää, millä tavalla Jumala tuntee, Jumala, joka on maailman luonut ja vapaaehtoisesti silloin luonut kärsimyksen. Aineellinen elämä on kyllä pakkoa. Mutta nyt näkyy, että se on vapaaehtoista pakkoa, että se on tapa, millä henkinen elämä, autuus herätetään. Luonnon pakko on, että henkisen elämän täytyy mennä ulos ja näyttää kaikkia eri puoliaan ja kun silloin ilmenneessä maailmassa tajuntakeskukset ovat tulleet Jumalan tuntemiseen, voivat ne ruveta nousemaan ilmenneen maailman moninaisuudesta siihen yhteyteen, kokonaisuuteen, joka on kaiken takana. Ja kun ne tulevat keskipisteeseen, huomaavat ne, että kaikki mikä ilmenneessä maailmassa on eristettynä, on oikeastaan yhtä, ja autuus on sitä, että ilo ja suru ovat yhtenä suurena riemuna. Ja silloin ihminen vielä kaukonäköisemmällä silmällä näkee, mitä on suru, mitä on synty, mitä paha, mitä kärsimys. Se on kaikki

pientä ohimenevää kokemusta, sillä se on kaikki vain koulua, jossa ihmishenki oppii sitä iankaikista autuutta ja riemua, joka on elämän keskipisteessä.

Ja millä tavalla ihminen kehittää sitä elämää itsessään? Siten että hän sanoo itselleen, kun hän tuntee Jumalan sisässään: „sinä olet minä, sinä olet sisässäni, sinun ilosi, terveytesi, suuri voimasi on minussa. Se on kaikki minun, sillä minä olen poikasi. Kaikki mitä sinä olet, olen minäkin”. Niin ihminen sanoo itselleen ja niin hän kehittää itsessään henkistä elämää. Hän lähettää silmistään salamoita, jotka tunkevat läpi kaiken pahan, lähettää sielustaan sellaisen valon ja voiman, joka murtaa kaiken pahan. Ja siinä suuressa valossa, joka on tullut hänen sisästään, Jumalasta hänen kauttansa, siinä häipyvät kaikki paha ja vastustus. Kaikki on hyvää. Siis ihminen sanoo itselleen niinkuin sanskritinkielellä sanotaan: aham brahmaasmi, minä olen Brahma, minä olen Jumala. Ja ihminen sanoo itselleen, niinkuin Kristus evankeliumissa: „Isä ja minä olemme yhtä.”
